

LESZEK ZUGAJ

HISTORIA ADMINISTRACJI W GMINIE OSINA

1945-2023

LUBLIN 2023

DO 1945 ROKU

Osina (niem. *Schönhagen*) jest wspominana w źródłach już w czasach średniowiecza. Te okolice często zmieniały przynależność państwową. Na przełomie XIX i XX wieku należały do państwa niemieckiego.

W Niemczech tereny wiejskie tradycyjnie podzielone były na gminy jednostkowe (jednowioskowe). Każda większa wieś wraz z przysiółkami stanowiła oddzielną gminę na czele z sołtysem. Sprawy ustroju gminnego na wschodnich obszarach Niemiec regulowała ustawa gminna z 3 lipca 1891 roku¹.

W początkach XX wieku okolice dzisiejszej gminy przynależały do powiatu nowogardzkiego. Natomiast zachodnie krańce gminy należały do powiatu kamieńskiego.

Niemiecka mapa z połowy XIX wieku

¹A. Korobowicz, W. Witkowski, *Historia ustroju i prawa polskiego 1772-1918*, Zakamycze 1998, s. 194.

Fragment polskiej mapy wojskowej z lat 30. XX wieku

LATA 1945-1954

Wczesną wiosną – w marcu 1945 roku na obszar dzisiejszej gminy wkroczyły wojska Armii Czerwonej.

Kłeska Niemiec w II wojnie światowej spowodowała przyłączenie tych terenów do Polski jako „Ziemie Odzyskane” (zwane też Ziemiami Zachodnimi i Północnymi).

Początkowo władzę administracyjną sprawowały radzieckie komendantury wojskowe. Tworzono je w większych miastach oraz dużych ośrodkach wiejskich, na strategicznych węzłach drogowych, kolejowych. Z czasem powstawały komendantury skupiające po kilka, kilkanaście wsi tworząc „gminną komendanturę” oraz zwierzchnie komendantury na poziomie powiatów. Komendanci wojenni odpowiadali za spokój i porządek na swoim terenie².

Celem wojskowych komendantur była organizacja administracji na podległym terenie i uregulowanie kwestii gospodarczych (na przykład zaopatrzenia ludności) na zajętych obszarach. Komendantury tworzyły rejestry ludności, organizowały milicję obywatelską. Rejestrowano broń, konfiskowano miejscowej ludności niemieckiej radioodbiorniki. Komendanci prowadzili także inwentaryzację mienia poniemieckiego³.

Radzieckie komendantury natychmiast rozpoczęły tworzenie polskiego pomocniczego aparatu administracyjnego, sukcesywnie likwidując niemiecką administrację lokalną, jeżeli takowa cały czas działała. Na wsiach mianowano polskich wójtów (jako pełniących obowiązki) i sołtysów⁴. Rosjanie wyznaczali większe wsie na ośrodki administracyjne na czele z wójtem. Prawdopodobnie już wtedy powstały zasadnicze zręby przyszłych gmin wiejskich. Wojenne „gminy” zostały powołane przez radzieckich komendantów jako organy pomocnicze wojskowych komendantur.

Jednocześnie w Warszawie w ramach Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej⁵ od początku 1945 roku trwały przygotowania do przejęcia Ziem Odzyskanych. Ustalono instrukcje, przygotowywano ludzi – urzędników oraz organy bezpieczeństwa – milicję obywatelską. Kadry jednak było dramatycznie mało.

14 marca 1945 roku Rząd Tymczasowy uchwalił podział Ziem Zachodnich na

² Przemysław Sławiński, *Administracja terytorialna w województwie szczecińskim w latach 1945-1950*, Gorzów Wielkopolski 2008, s. 15-18.

³ Tamże.

⁴ Tamże, s. 20-21.

⁵ Rząd przekształcony z Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego 31 grudnia 1944 roku.

okręgi administracyjne odpowiadające województwom, te podzielono na obwody odpowiadające niemieckim powiatom. **Na Pomorzu Zachodnim powołano III okręg administracyjny⁶. W tym okręgu działał, między innymi, obwód nowogardzki.**

Wyznaczono pełnomocnika rządowego na okręg Pomorza Zachodniego⁷. Pełnomocnik pobrawszy czek na sumę 5 000 000 zł oraz 500 litrów spirytusu⁸ wkrótce wyruszył w drogę, aby objąć swoją placówkę⁹.

Należy podkreślić, że tworzenie polskiej administracji na Ziemiach Odzyskanych przebiegało w dużo gorszych warunkach niż ustanawianie powojennej administracji na dawnych ziemiach II RP. Urzędy terytorialne nie posiadały materiałów biurowych, nawet papieru, dzienników urzędowych, brak było połączeń telefonicznych, elektryczności, także poczta dopiero się tworzyła. W pierwszych miesiącach 1945 roku działały też radzieckie komendantury wojskowe. Panowała zatem swoista dwuwładza; wojskowa radziecka i cywilna – polska.

Administracja stopnia obwodowego (powiatowego), w III okręgu administracyjnym tworzyła się od marca 1945 roku. W **Nowogardzie** rozpoczął pracę pełnomocnik obwodowy, powołany przez pełnomocnika okręgowego, który organizował polską administrację na poziomie miast i gmin.

⁶ Tamże, s. 63.

⁷ Tamże.

⁸ Spirytus traktowano jako środek płatniczy.

⁹ Tamże, s. 28.

Fragment mapy administracyjnej z 1946 roku

W 1945 roku nadano wszystkim miejscowościom tymczasowe polskie nazwy. Dopiero w następnych latach specjalna komisja w Warszawie zatwierdzała nowe nazwy miejscowości, publikując w „Monitorze Polskim” obwieszczenia w sprawie oficjalnego nazewnictwa.

W czerwcu 1946 roku zlikwidowano tymczasowe okręgi administracyjne, oficjalnie powołano **województwo szczecińskie** podzielone na powiaty,¹⁰ w tym **powiat nowogardzki**. Granice powiatów pozostały z czasów niemieckich. Urząd pełnomocnika okręgowego zamieniono na Urząd Wojewódzki, a urzędy pełnomocników obwodowych stały się starostwami powiatowymi na czele ze starostami.

¹⁰ Dz. Urz. 1946, nr 28, poz. 177.

GMINY WIEJSKIE

Wiosną 1945 roku w urzędach obwodowych wyznaczono pierwsze granice gmin zbiorowych w miejsce dotychczasowych, niemieckich gmin jednostkowych.

Wśród powołanych, przez pełnomocnika obwodowego, gmin zbiorowych w obwodzie nowogardzkim było wiele gmin. Wśród nich także Długoleka, Strzelewo oraz Mosty (początkowo pod inną nazwą). Pomiedzy te gminy podzielony był obszar współczesnej gminy. Część obszaru współczesnej gminy należała do dawnego powiatu kamieńskiego i weszła w skład gminy zbiorowej Marianowo, która w 1946 roku została przekształcona w gminę Łoźnica (*Łoźnica*).

Miasta Gminy wiejskie	Ludność					
	ogó- łem	meż- czy- źni	ko- biety	w wieku lat		
				poni- żej 18	18-59 i wię-	60 cej

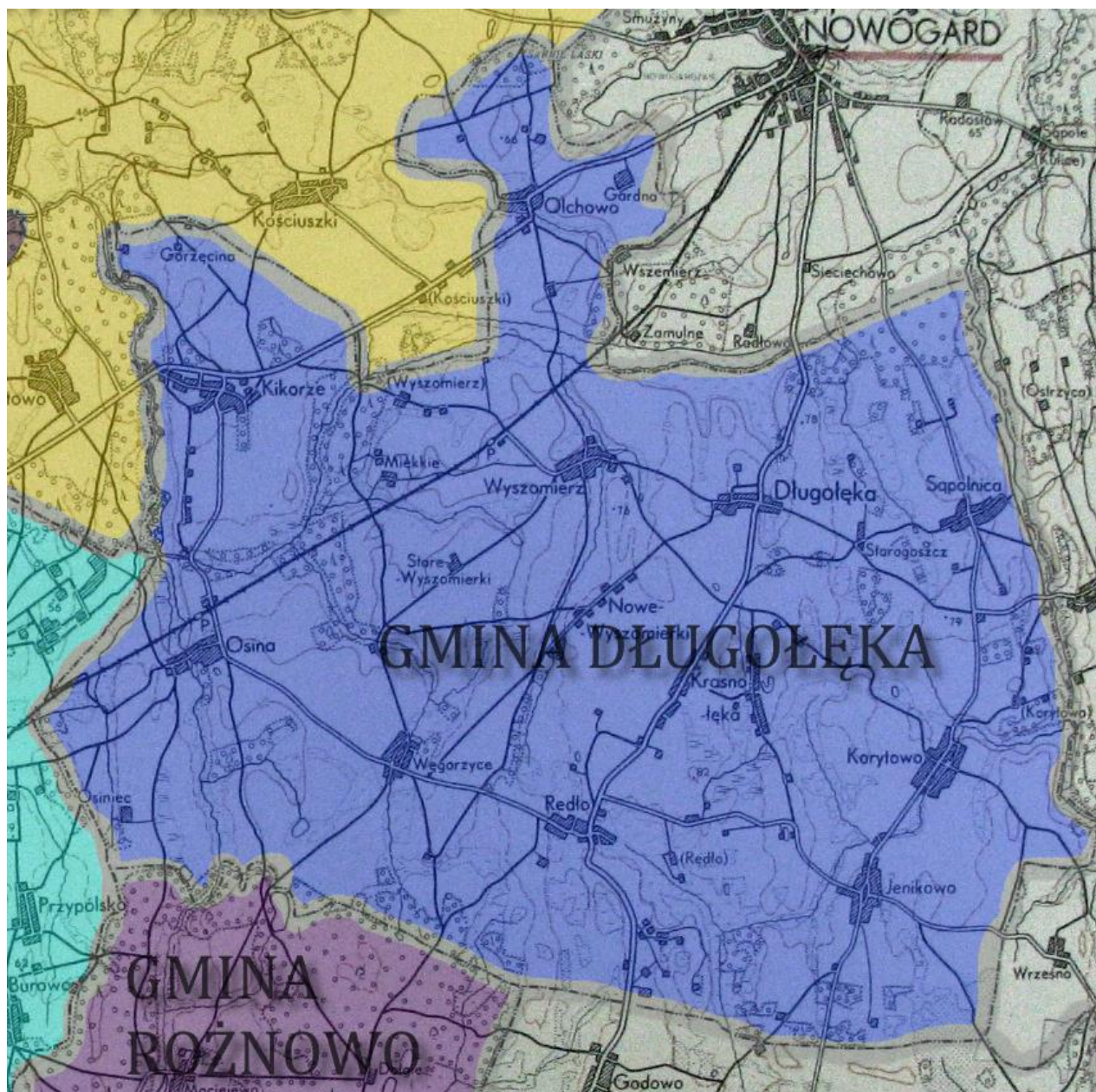
Pow. Nowogard * — *County Nowogard **

Miasta						
Dobra	1553	683	870	570	908	75
Gołonóg	1713	809	904	656	981	76
Maszewo	1219	592	627	410	759	50
Nowogard	2446	1187	1259	716	1587	143

Pow. Nowogard * (dok.) — *County Nowogard * (concl.)*

Gminy wiejskie						
Błedkowo	1859	892	967	734	1008	117
Dąbrowa	1625	779	846	627	881	117
Dembice	1478	724	754	569	869	40
Długoleka	1430	721	709	584	797	49
Dchruchowo	1303	580	723	543	673	87
Lubczyn	267	126	141	78	168	21
Maszkowo	1029	533	496	342	659	28
Polska Wieś	366	182	184	147	196	23
Rożnowo	993	494	499	394	564	35
Sobótka	961	470	491	382	527	52
Strzelewo	1506	722	784	606	828	72
Zalesie	715	365	350	291	406	18

Powyżej dane ze spisu powszechnego z 1946 roku (*Powszechny sumaryczny spis ludności z dnia 14 lutego 1946 roku*, Warszawa 1947, s. 45)

Podział na gminy na początku lat 50. XX wieku - gmina Długoleka

Ówczesne zbiorowe gminy wiejskie zostały objęte prawodawstwem z okresu II Rzeczypospolitej¹¹, zyskując nowe normy prawne, ustanowione przez władze PKWN-u¹².

Formalnie do 1950 roku funkcjonował samorząd gminny.

Funkcje uchwałodawcze posiadała gminna rada narodowa. Przedwojenny ustrój gminny zakładał demokratyczną procedurę wyłaniania rad gminnych. Po wojnie radnych delegowały partie i organizacje społeczne, czyli w praktyce PZPR. Powołano dodatkowy organ w postaci prezydium gminnej rady narodowej, wyłaniany z grona radnych.

Organem wykonawczym pozostawał zarząd gminy, złożony z wójta, podwójciego i 2-3 członków zarządu – ławników. Przed wojną zarząd gminy z wójtem na czele stanowił jedyny organ wykonawczy, po wojnie rola tego organu została ograniczona do wykonywania poleceń prezydium i gminnej rady narodowej.

Specyfika chaosu wojennego wymagała pewnych zmian w praktyce działalności gmin na Ziemiach Odzyskanych. W marcu lub kwietniu 1945 roku powołano zarząd gminy, a gminną radę narodową dopiero jesienią tego samego roku. Na czele zarządu gminy stał wójt powołany przez pełnomocnika obwodowego. W skład zarządu weszli początkowo także podwójci oraz sekretarz, także powołani przez pełnomocnika. W następnych miesiącach do zarządu dołączyli dwaj kolejni członkowie powołani już przez gminną radę narodową. W wyniku wojennego chaosu pierwsi członkowie zarządu byli często przypadkowymi ludźmi, często nie związani z administracją. Do zadań wójta należało opracowanie planów pracy, planów finansowo-gospodarczych oraz organizowanie akcji osiedleńczej. Zarząd gminy ustalał budżet, rozliczał jego wykonanie, wykonywał uchwały gminnej rady narodowej oraz polecenia pełnomocnika obwodowego (później starosty)¹³.

W typowym „biurze zarządu gminy” (urząd gminy) pracowali: sekretarz gminy, referent finansowo-podatkowy, referent wojskowy, referent gospodarczo-społeczny, drogomistrz, kancelista lub praktykant. Organami pomocniczymi dla gmin były gromady – dziś zwane sołectwami. Na Ziemiach Zachodnich tworzone je w zasadzie w oparciu o dawne niemieckie gminy jednostkowe. Na czele gromady stał sołtys, początkowo wyznaczony przez wójta lub zarząd.

¹¹ Dziennik Ustaw nr 35, z dnia 13 maja 1933 roku, poz. 294, Dz.U. 1944, nr 5, poz. 22, Dz.U. 1944, nr 14, poz. 74.

¹² 11 września 1944 roku Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego w Lublinie wydał dekret o organizacji i zakresie działalności rad narodowych (Dz.U. 1944, nr 5 poz. 22). 23 listopada 1944 roku PKWN wydał dekret o organizacji i zakresie działalności samorządu terytorialnego (Dz.U. 1944, nr 14, poz. 74).

¹³ AP Szczecin/Międzyzdroje, wstęp do zespołu archiwalnego GRN w Karnicach.

111. Zarządy Gmin Wiejskich. 63

1/ Nazwa Gminy Wiejskiej. *Strzelce*

2/ Nazwisko i imię Wójta *Zarembowski, Józef*

3/ Dane personalne /Data urodz., stan cywilny, ilość dzieci etc./ *19.2.1901. żonaty, troje dzieci*

4/ Data nominacji i przez kogo mianowany *21.7.1945. przez Sejmowicki R. S. Nowyrod*

5/ Nazwisko i imię podwojciego *Wakul*

6/ Dane personalne/jak pod 3/ *pater, pod 5*

7/ Data nominacji i przez kogo mianowany *pater, pod 5*

8/ Nazwisko i imię sekretarza gminnego *Oleśnik, Melchander*

9/ Jakie kwalifikacje naukowe i praktyczne poprzednia służba samorządowa/posiadają:
a/ wójt; b/ Podwojcie; c/ sekretarz. *7. podr. sekret. m. n. e. c. l. e. j. z. prakty. samorządow. sekretarza. 7. podr. sekret. m. n. e. c. l. e. j.*

10/ Jakie referaty zostały zorganizowane *według instrukcji*

11/ Ilość pracowników zatrudnionych w poszczególnych referatach. *ogółem 5 osób*

12/ Jakto opłaty administracyjne pobiera Zarząd Gminy i w jakiej wysokości. *opłaty od wydawcy, rozrządzenia i in. od 10 do 50 zł*

13/ Obszar Gminy Wiejskiej w ha /w tym zrola uprawna
Maki, pastwiska, lasy, wody, drogi i place, place zabudowane, nieużytki/. *11986 ha, nieużytki 4784 ha, w tym 1043 ha, pastwiska 480 ha, lasy 5810 ha, wody 453 ha, zrola 79 ha*

14/ Liczba mieszkańców dawniej/rok 1939/ *2735 osób*

Inspekcje zarządów miejskich i gminnych w obwodzie nowogardzkim z lat 1945-1946, AP Szczecin, UW Szczecin.

- 5/ Liczba mieszkańców obecnie / stan z dnia 15.7.45 r. / polaków, Niemców, inne narodowości
polaków 397
niemców 10
inne 2
- 6/ Jakich przedsiębiorstw i zakładów posiada gmina wiejska.
brak danych
- 7/ Czy są czynne - o ile nie, podać z jakiego powodu.
O ile uszkodzone podać w jakim stopniu oraz kiedy i jakim kosztem mogą być naprawione /
pater pod 16
- 8/ Ogólny opis tych przedsiębiorstw wzgl. zakładów / podać jak pod pkt. 11-19 /
pater pod 16
- 9/ W czym posiadaniu są obecnie.
pater pod 16
- 10/ Produkcja i zużycie oraz wysokość opłat za gaz, prąd, wodę, i t.d. dawno /
pater pod 16
- 11/ Jaki jeszcze majątek wzgl. urządzenia posiada gmina wiejska
skłoty
- 12/ Jakich przedsiębiorstw prywatnych wzgl. państwowych istnieją na terenie gminy wiejskiej i w czym posiadaniu są obecnie
brak danych
- 13/ Czy jest Urząd Mieszkaniowy i Komisja mieszkaniowa.
jest
- 14/ Czy prowadzona jest gospodarka na podstawie budżetów - jeśli tak - na jaki okres składane są budżety
Natarcie. bez budżetu
z powodu braku wystarczających
- 15/ Ile gromad należy do gminy / należy dołączyć wykaz gromad z podaniem wszystkich miejscowości, obszar gromady w ha, ilość gospodarstw rolnych polskich, niemieckich i bezpańskich do 5, 10, 25, 100 a ponad 100 ha, kto jest sołtysem / stan na 15.7.45 i jakie dobro gromadzkie należy do danej gromady
9 gromad: Szewcowa, Redutowo, Leżanów, Roszarki, Szewcowa, Kłobocze, Gromadka, Trzebel, Wronkowskie

Inspekcje zarządów miejskich i gminnych w obwodzie nowogardzkim z lat 1945-1946, AP Szczecin, UW Szczecin.

47

111. Zarządy Gmin Wiejskich

wa Gminy Wiejskiej. *Długoteka*

Wisko i imię Wojta *Księżański Ignacy*

e personalne /Data urodz.,
n cywilny, ilość dzieci etc./ *20.I.1914. żonaty, bezdzietny*

a nominacji i przez kogo *12.7.1945r. przez Teternowicz*
nowany *Krzysztof Kozłowski*

Wisko i imię podwojowego *Wahol*

e personalne/jak pod 3/ *patrz pod 5*

a nominacji i przez kogo *patrz pod 5*

Wisko i imię sekretarza gminnego *Kichowski Severyn*

ie kwalifikacje naukowe i praktyczne
przednia służba samorządowa/posiadają :
ajt;b/Podwójci;c/sekretarz. *sekretna - 6 lat gmin. i kuracji samorządowej*

le referaty zostały zorganizowane *według instrukcji*

se pracowników zatrudnionych w
kolejnych referatach. *ogółem 5 osób*

co opłaty administracyjne pobiera Zarząd
y i w jakiej wysokości *opłaty od wydawnictw*
..... *zastawców i innych od 10 zł do 50 zł*

zar Gminy Wiejskiej w ha./w tym arola uprawna
..pastwiska, lasy, wody, drogi i place, place
adowane, nieużytki/. *ogółem 9393 ha, nieużytki 6037 ha,*
lasu 1439 ha, pastwiska 460 ha, wody 918 ha,
nieużytki 523 ha, woda 17

ba mieszkańców dawniej/rok 1939/ *2720 osób*

Inspekcje zarządów miejskich i gminnych w obwodzie nowogardzkim z lat 1945-
1946, AP Szczecin, UW Szczecin.

49

Liczba mieszkańców obecnie /stan z dnia 15.7.45 r./ polaków, niemców, inne narodowości
*polaków 378
niemców 3 rosliny*

Jakie przedsiębiorstwa i zakłady posiada gmina wiejska
brak danych

Czy są czynne - o ile nie podasz z jakiego powodu /o ile uszkodzone podać w jakim stopniu oraz kiedy i jakim kosztem mogą być naprawione /
patrz pod 16

Ogólny opis tych przedsiębiorstw wzgl. zakładów /podać jak pod pkt. 11-19/
patrz pod 16

W czym posiadaniu są obecnie

Produkcja i zużycie oraz wysokość opłat za gaz, prąd, wodę, i t.d. dawnoś
patrz pod 16

Jaki jeszcze majątek wzgl. urządzenia posiada gmina wiejska
po szkoły

Jakie przedsiębiorstwa prywatne wzgl. państwowe istnieją na terenie gminy wiejskiej i w czym posiadaniu są obecnie
brak danych

Czy jest Urząd Mieszkaniowy i Komisja mieszkaniowa
jest

Czy prowadzona jest gospodarka na podstawie budżetów - jeśli tak - na jaki okres składają się budżety
Wariant 1 - budżetu z powodu braku kasy - podatkowej

Ile gromad należy do gminy /należy dołączyć wykaz gromad z podaniem wszystkich miejscowości, obszar gromady w ha, ilość gospodarstw rolnych polskich, niemieckich i bezpańskich do 5, 10, 25, 100 a ponad 100 ha, kto jest sztysem /stan na 15.7.4 i jakie dobro gromadzkie należy do danej gromady/
*12 gromad: Stągotska, Oleon, Włocław, Beremierka, Bąkovo, Jastynka, Węgry, Głoda, Juliano, Korytko, Dobra Wola, Zabłocie
 Dalszych danych brak*

Inspekcje zarządów miejskich i gminnych w obwodzie nowogardzkim z lat 1945-1946, AP Szczecin, UW Szczecin

L. p.	Gmina	Gromada i przynależne do niej miejscowości	Rodzaj miejscowości	Dawna nazwa (niemiecka)
-------	-------	--	---------------------	-------------------------

III. GMINA WIEJSKA DŁUGOLEKA — LANGKAFEL

1	GROMADA	Długoleka	wieś i folw.	Langkafel
2	GROMADA	Sapólnica	wieś i folw.	Zampellhagen
3	GROMADA	Korytkowo	wieś i folw.	Walsleben
4	GROMADA	Jemikowo	wieś i folw.	Hohen Schönau
5	GROMADA	Redło	wieś i folw.	Pflugrade
6	GROMADA	Krasnoleka	wieś	Neu Langkafel
7	GROMADA	Nowe Wyszomierki	wieś	Neu Wismar
8	GROMADA	Węgorzyce	wieś i maj.	Wangeritz
9	GROMADA	Wyszomierz	wieś i maj.	Wismar
10	GROMADA	Osina	wieś i folw.	Schönhagen
11	GROMADA	Kikorze	wieś i maj.	Kicker
12	GROMADA	Olchowo	wieś	Wolchow
		Gardno	przys.	Garden

V. GMINA WIEJSKA STRZELEWO — STRELOWHAGEN

1	GROMADA	Strzelewo	wieś	Strelowhagen
2	GROMADA	Czermnica	wieś	Rothenfier
3	GROMADA	Węgorza	wieś	Fanger
4	GROMADA	Redostowo	wieś	Retztow
5	GROMADA	Kościuszki	2 maj. państw.	Hindenburg
		Kościuszki		Hindenburg
6	GROMADA	Świerczewo	wieś i folw.	Schwarzow
7	GROMADA	Karsk	wieś	Kartzig
		Warenkowo	maj.	Warenkow

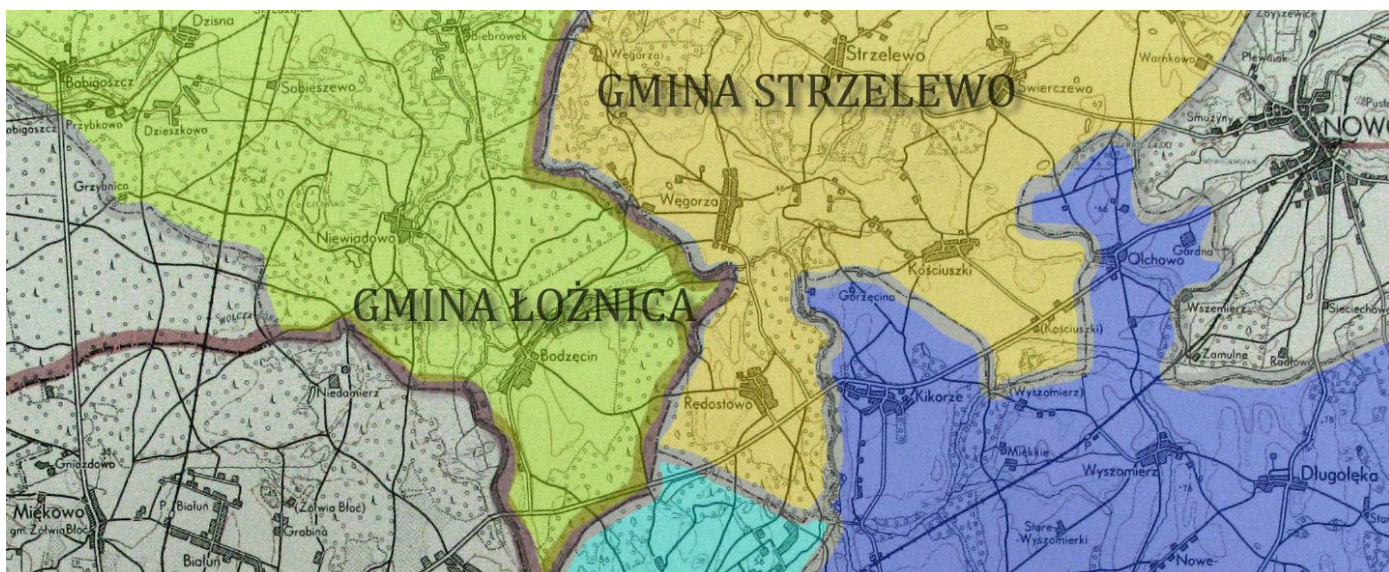
XI. GMINA WIEJSKA MOSTY — SPECK

1	GROMADA	Mosty	wieś	Speck
		Mosty	maj.	Speck
2	GROMADA	Pogrzynie	wieś	Birkenwerder
3	GROMADA	Danowo	wieś	Jakobsdorf
		Danowo	maj.	Jakobsdorf
4	GROMADA	Imno	wieś	Immenthal
5	GROMADA	Budno	wieś	Buddendorf
		Budno	maj.	Buddendorf
6	GROMADA	Podąńsko	wieś	Puddenzig
		Podąńsko	maj.	Puddenzig
7	GROMADA	Bolechowo	wieś	Dietrichsdorf
8	GROMADA	Stawno	wieś	Stevenhagen
9	GROMADA	Tarnówko	wieś	Lüttkenhagen
		Tarnówko	przys.	Neu Lüttkenhagen
10	GROMADA	Tamowiec	wieś	Burów
11	GROMADA	Przypólsko	wieś	Franzfelde
		Kaluźna	przys.	Kalbruch
12	GROMADA	Krzywice	wieś	Kriewitz
		Krzywice	maj.	Kriewitz

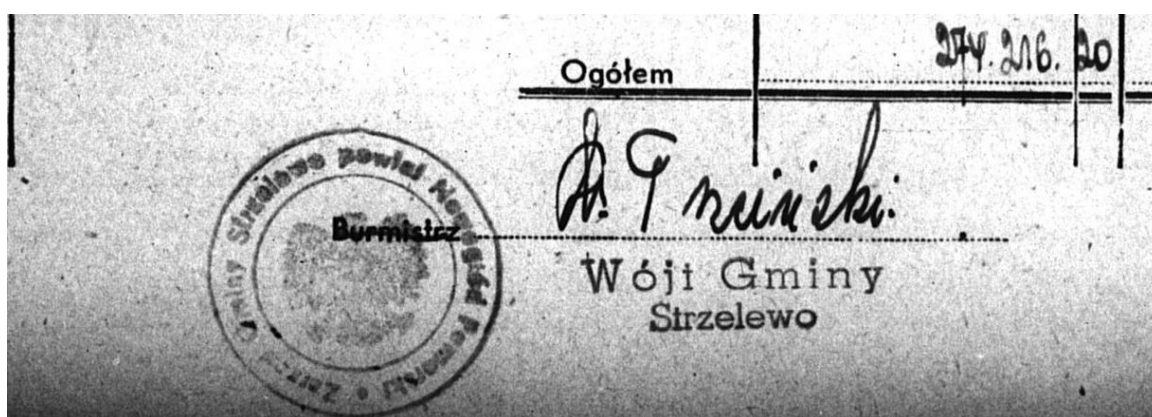
2	GROMADA	Żytkowo	biśła	Żięgiejko
4	GROMADA	Żwieroszewo	wieś	Schwanitzpöden
		Bapłogoszca	wieś	Hammel
		Cielbrutca	biśła	Honitzkaten
		biśłarkowo	biśła	Hiebkeudorf
		Boguszezwice	biśła	Himmelspöden
2	GROMADA	Dziśwa	wieś	Dieschenpöden
		Bierłówek	biśła	Bewelitz
5	GROMADA	Boguszczy	wieś	Basswitz
5	GROMADA	Wieliszkowo	wieś	Hammudorf
		Żwieroszewo	biśła	Majpöden
1	GROMADA	Łosnica	wieś	Kamitz

XIII. GMINA WIEJSKA ŁOŻYCA — KAMITZBECK

Wykaz gmin i gromad (sołectw) w 1948 roku (Szczeciński Dziennik Wojewódzki, 1948 nr 13 poz. 103)

Podział na gminy na początku lat 50. XX wieku gminy Strzelewo i Łoźnica

Podpis wójta gminy Strzelewo

Samorząd gminny nie miał prawa istnieć w socjalistycznym państwie. Na mocy ustawy z 20 marca 1950 roku o terenowych organach jednolitej władzy państwowej¹⁴ zniesiono samorząd terytorialny (pozostał nadal okręg zwany gminą). Jego cały majątek przejęło państwo. Rozwiązano organy wykonawcze gmin (wójt i zarząd gminy) – rady gromadzkie. Ich kompetencje przejęły rady narodowe. Wprowadzono wtedy jednolity system władz i administracji terenowej oparty na wzorach radzieckich. Rady narodowe *były organami władzy państwowej w jednostkach podziału terytorialnego i na ich obszarze kierowały działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną. Na czele rad stały prezydya,*

¹⁴ Dz.U. 1950, nr 14, poz. 130.

które w praktyce przejęły funkcję rad narodowych¹⁵. Rady narodowe były wybierane w wyborach powszechnych przez miejscową ludność¹⁶. Pierwsze wybory przeprowadzono jednak dopiero w 1954 roku.

W ten sposób pełnię władzy w gminie przejęły rady narodowe oraz prezydium – organ kolegialny. Już wcześniej umniejszono rolę wójta i zarządu, teraz zlikwidowano te pozostałości sanacyjnej Polski. Prezydium zbierały się na sesjach, podobnie jak wcześniej zarządy gminy. Pozostały nadal urzędy gminy pracujące pod kierunkiem sekretarzy gmin. Sekretarze wchodzili odtąd w skład prezydium¹⁷.

Sołtysi do tej pory podlegali wójtom i starostom; od czasu wejścia w życie przepisów z 1950 roku podlegali przewodniczącym gminnych rad narodowych.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej
w Długołęce pow. Nowogard
Nr.O.A.

Wykaz sołtysów gminy Długołęka
według stanu na dzień 15.XI.1953.r.

Lp.	Gromada	Nazwisko i Imię sołtysa	Wiek	Źródło utrzymania sołtysów			Przyn.	Czy jest w gromadz
				czł.sp-ni	rolnik	inne	part.	sp-nia.prod.
				produkcya	indyw.	ile ha		"tak, lub nie"
1.	Wyszemierz	Przytuła Stanisław	50	-	0,01 ha	-	bez	tak
2.	Olchowo	Kałucki Antoni	47	tak	-	-	Z.S.L.	tak
3.	Kikorze	Błaszczyk Wacław	31	tak	-	-	bez	tak
4.	Osina	Czemko Piotr	45	tak	0,83	-	bez	tak nie
5.	Reda	Dziuba Stefania	39	tak	-	-	bez	tak
6.	Jemikowo	Teodorczyk Jan	44	tak	-	-	bez	tak
7.	Korytkowo	Pietucha Stanisław	32	tak	-	-	PZPR	tak
8.	Sapelnica	Wojasiewicz Wicenty	57	tak	-	-	bez	tak
9.	Długołęka	Kotala Maria	50	-	8,19	-	bez	tak
10.	Krasnołęka	Piłat Jadwiga	44	tak	-	-	bez	tak
11.	Wyszemierskie	Kubiak Feliksa	38	tak	-	-	bez	tak

Wykaz sołtysów gminy Długołęka w 1953 roku (AP Szczecin, Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie)

¹⁵ Marian Kallas, *Historia ustroju Polski*, Warszawa 2001, s. 396.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Dz.U. 1950, nr 14, poz. 130.

Wykaz sołtysów							
według stanu na dzień 15 listopada 1953r. z terenu gm. Mosty pow. Nowogard.							
Gromada	Imię i nazwisko sołtysa	wiek lat	Źródło utrzymania soł.		Przyn		Czy w grom jest
			czł.sp-ni	rolnik	inne	part	sp-nia produkcyj
			prodkcji	indwid			tak lub nie
Budno	Hanaszkiewicz Bronisław	30	-	9 ha	-	-	nie
Burowo	Siedlecki Józef	42	Czł.RZS	-	-	PZPR	tak.
Bolechowo	Olejek Stefan	40	-	8 ha	-	-	nie
Mosty	Pietrzak Józef	39	Czł.RZS	-	-	-	tak
Pogrzynie	Szydłowski Władysław	55	-	8 ha	-	-	nie
Przypólsko	Majcherowicz Marian	32	Czł.RZS	-	-	-	tak
Krzywice	Bernacki Zygmunt	32	-	8 ha	-	-	tak
Tarnówko	Woźniak Jan	24	czł.RZS	-	-	PZPR	tak
Danowo	Pietrzak Zygmunt	49	-	8 ha	-	-	nie
Imno	Mazurek Michał	56	-	7 ha	-	-	nie
Podansko	Ostrowski Jan	52	czł.RZS	-	-	-	tak
Stawno	Kwiecien Józef	48	-	9 ha	-	-	nie

Przewodniczący Prezydium
Majewski Tadeusz.

Wykaz sołtysów gminy Mosty w 1953 roku (AP Szczecin, Prezydium
Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie)

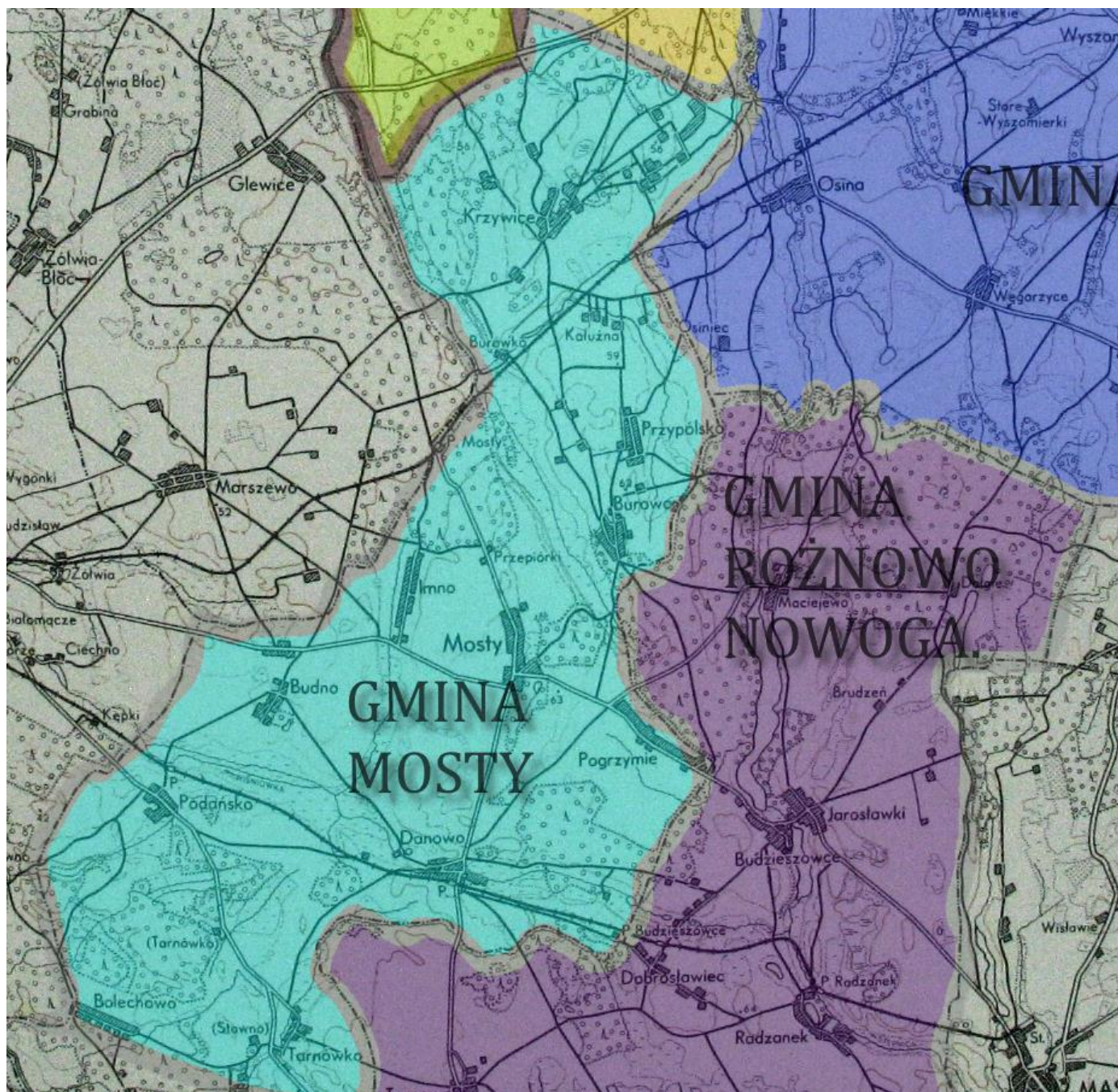
Strzelewo		Nowogard		Strzelewo		w u f n e	
Nr. O.		pow.		według stanu na dzień 15.11.1953 r.			
p.	Gromada	Imię i nazwisko sołtysa	Wiek /lat/	Źródła utrzymania sołtysa			Czy jest w prom. sp. na produkcję: tak lub nie
				zst. sp. na produkcję	rolnic. indyw.	inne	
1.	Strzelewo	Urbanek Adamyola	34 lat	tak	-	-	Z.S.P. tak
2.	Cermnica	Jasinski Jozef	29 lat	tak	-	-	Z.S.P. tak
3.	Wagorze	Pleszko Bronislaw	60 lat	tak	-	-	bez p. tak
4.	Radostowo	Rogalski Stanislaw	47 lat	tak	-	-	P.Z.P.B. tak
5.	Kosieliszki	Rydzewski Karol	35 lat	tak	-	-	bez p. tak
6.	Smierzewo	Kurkiewicz Jozef	36 lat	tak	-	-	bez p. tak
7.	Katok	Kurkiewicz Jozef	38 lat	tak	-	-	P.Z.P.B. tak
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							

Uwaga: jeżeli w chwili obecnej stanowisko sołtysa nie jest obsadzone, należy napisać o tym na drugiej stronie podsołtysa, który spełnia funkcję.

Za Prezydium G.P. Przewodniczący Prezydium GRN *Glinicki*

Wykaz sołtysów gminy Strzelewo w 1953 roku (AP Szczecin, Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie)

Pierwsza połowa lat 50. XX wieku to najczarniejszy okres w powojennej historii polskiej wsi. Władze gminne zajmowały się głównie zbieraniem narzuconych obowiązkowych dostaw (mleko, zboże, ziemniaki i żywiec) oraz zawyżonych podatków. To właśnie dzięki brutalnemu wykorzystaniu gospodarczemu polskiej wsi budowano przemysł ciężki w Polsce. Niemal na siłę propagowano tworzenie spółdzielni produkcyjnych. Polska wieś była wobec tych pomysłów niezwykle sceptyczna. W wielu miejscach powołano jednak spółdzielnie produkcyjne, które stały się „oczkiem w głowie” władz gminnych, powiatowych i partii.

Podział na gminy na początku lat 50. XX wieku gminy Mosty i Rożnowo

W 1952 roku w skład gminy **Łożnica** (powiat kamieński) wchodziła między innymi gromada (sołectwo) Bodzęcin. W składzie gminy **Strzelewo** funkcjonowały między innymi gromady: Węgorza, Kościuszki i Redostowo. W gminie **Mosty** między innymi gromady Przypólsko i Krzywice. Natomiast w gminie **Długoleka** działały między innymi gromady: Osina, Kikorze i Redło¹⁸.

W 1954 roku rozpoczęto proces likwidacji gmin. Miały je zastąpić nowe jednostki administracyjne, bardziej zbliżone do ustroju „socjalistycznego” państwa.

¹⁸ *Wykaz gromad Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej według stanu z dnia 1 lipca 1952 roku*, Warszawa 1952

GROMADZKIE RADY NARODOWE

W 1954 roku rozpoczęto tworzenie nowych, mniejszych jednostek administracyjnych, które miały współgrać z planowaną kolektywizacją polskiej wsi. Zwano je gromadami – w nawiązaniu do polskiej tradycji administracyjnej. Jedna gromada miała odpowiadać granicami przyszłemu spółdzielczemu, kolektywnemu gospodarstwu rolnemu.

Oficjalnym celem reformy miało być *włączenie coraz szerszych rzesz pracujących chłopów do udziału w rządzeniu Państwem, rozwijanie ich twórczej inicjatywy i aktywności dla pomnażania dobrobytu i kultury wsi*¹⁹.

Dwudziestego piątego września 1954 roku weszła w życie ustawa o reformie podziału administracyjnego²⁰. W miejsce dotychczasowych gmin powstały nowe gromady położone na terenie jednej lub sąsiadujących ze sobą dawnych gmin. Nowe granice były w dużej mierze zupełnie sztuczne, protesty ludności nie były brane pod uwagę.

Teoretycznie nowe gromady miały mieć powiązania komunikacyjne, wspólne *urządzenia gospodarcze, kulturalne lub zdrowotne* (art. 2). Liczba mieszkańców miała się wahać od tysiąca do trzech tysięcy, powierzchnia od 15 do 50 kilometrów kwadratowych. Na czele całości stała gromadzka rada narodowa z prezydium (przewodniczący, zastępca, sekretarz prezydium i dwóch, trzech członków)²¹.

Początkowo gromadzkie rady narodowe (GRN) miały bardzo wąskie kompetencje. W praktyce zostały sprowadzone głównie do realizacji zarządzeń władz powiatowych. Prezydium powiatowej rady narodowej sprawowało szczegółową kontrolę nad działalnością władz gromadzkich.

Sołtysi mieswali w historii lepsze i gorsze okresy, ale byli zawsze. Obowiązki sołtysów przejęli pełnomocnicy gromadzkich rad narodowych powoływani przez gromadzką radę narodową. Do ich zadań należało organizowanie czynów społecznych, zwoływanie zebrań wiejskich czy wystawianie świadectw pochodzenia zwierząt.

¹⁹ Wstęp do ustawy z 25 września 1954 roku o reformie podziału administracji wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych, Dz.U. 1954, nr 43, poz. 191.

²⁰ Dz.U. 1954, nr 43, poz. 191.

²¹ Tamże.

Jesień 1956 roku przyniosła duże zmiany w Polsce. W wyniku październikowej „odwilży” I sekretarzem PZPR został Władysław Gomułka. Podział na gromady wprowadzony w 1954 roku okazał się nieprzystający do realiów „październikowej odwilży”.

Od lutego 1958 roku weszła w życie nowa ustawa o radach narodowych, dająca im większe uprawnienia²². Rozpoczęto także proces komasacji gromad w większe jednostki, większość z nich była bowiem zupełnie nieefektywna.

W ustawie o radach narodowych z 1958 roku precyzyjniej sformułowano zakres działania rad narodowych i ich kompetencje. Aparatem wykonawczym i zarządzającym rady było prezydium, opiniodawczym i kontrolnym – komisje rady. Organami pomocniczymi gromadzkich rad byli sołtysi i zebrania wiejskie. Prezydium (przewodniczący oraz 4-5 członków), jako organ wykonawczo-zarządzający rady, reprezentowało radę na zewnątrz i organizowało jej pracę.

Sekretarz gromadzki nie zasiadał odtąd w składzie prezydium, stojąc na czele biura gromadzkiego złożonego z kilku urzędników (referentów). W biurze gromadzkim pracował też przewodniczący – jako etatowy pracownik.

Biblioteka Miejska
w Szczecinie
Czytelnia

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ W SZCZECINIE

Szczecin, dnia 30 listopada 1954 r.

Nr 15

poz. 67—71

T R E Ś Ć :

Część I. Przepisy obowiązujące.

poz. 67 Zarządzenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie z dnia 30 listopada 1954 r. w sprawie zmian w podziale administracyjnym województwa szczecińskiego.

poz. 68 Uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie Nr V/58/54 z dnia 5 października 1954 r. w sprawie podziału na dzielnice miasta Szczecina.

Część II. Publikacje.

poz. 69 Przedruk rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11.VIII. 1954 r. w sprawie utworzenia powiatu goleniowskiego w województwie szczecińskim.

poz. 70. Wyciąg z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 października 1954 r. w sprawie zmian granic niektórych powiatów.

poz. 71 Wyciąg z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 października 1954 r. w sprawie utworzenia osiedli.

Nagłówek aktu powołania gromad w województwie szczecińskim

²² Dz.U. 1958, nr 5, poz. 16 (tekst ujednolicony Dz.U. 1975, nr 26, poz. 139).

Pierwsze wybory do rad gromadzkich przeprowadzono 5 grudnia 1954 roku. Wyborom tym towarzyszyła wielka akcja propagandowa. Kolejne wybory przeprowadzano w podobny sposób. Frekwencja zawsze zbliżała się do 100%, tyle samo głosowało na jedyną listę wyborczą – Front Jedności Narodu. Mimo że wyniki były z góry znane, władze przywiązywały, wzorem ZSRR, bardzo dużą wagę do wyborów. Miały one legitymizować narzucony w Polsce system komunistyczny.

Pierwsze dwie kadencje rad narodowych były trzyletnie (1955-1958, 1958-1961). Od 1961 roku kadencje rad narodowych były czteroletnie. Wybory miały miejsce w latach 1961, 1965 i 1969²³.

Według ustawy o radach narodowych z 1958 roku na wsiach na nowo powołano sołtysów i zwoływano okresowo zebrania wiejskie.

Ówczesne władze przywiązywały dużą wagę do rozwoju oświaty rolniczej. W każdej gromadzie działał zootechnik i agronom, budowano tak zwane agronomówki. Sprzyjano rozwojowi czytelnictwa wiejskiego (biblioteki i punkty biblioteczne), powstawały świetlice. Rozwinęły się koła gospodyń wiejskich. Powstały liczne nowe ochotnicze straże pożarne. Warto wspomnieć o wielkiej akcji „Tysiąc Szkół na Tysiąclecie”. Dzięki niej (składki na budowę szkół były obowiązkowe) w wielu miejscach postawiono w miarę nowoczesne gmachy szkolne, służące często do dziś.

Mimo pewnych pozytywnych tendencji polska wieś pozostawała zacofana cywilizacyjnie. Obligatoryjne dostawy nadal obowiązywały. Rolnicy nie byli objęci powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym.

Odznaka sołtysa z lat 60. XX wieku

²³ Daty wyborów: 5 grudnia 1954, 2 lutego 1958, 16 kwietnia 1961, 30 maja 1965, 1 czerwca 1969.

W rejonie współczesnej gminy w latach 1954-1972 funkcjonowały gromady:

GROMADA OSINA

W skład gromady Osina włączono dotychczasowe gromady: Kikorze, Osina i Redło ze zniesionej gminy Długołęka oraz obszarów dotychczasowych gromad: Krzywice i Przyspółsko ze zniesionej gminy Mosty²⁴.

Od 1 stycznia 1962 roku przyłączono do tej gromady także obszar wsi Bodzęcin i Redostowo ze zniesionej gromady Węgorza²⁵. Gromada funkcjonowała do 1972 roku.

GROMADA WĘGORZA

W skład gromady Węgorza włączono dotychczasowe gromady: Kościuszki, Redostowo i Węgorza ze zniesionej gminy Strzelewo oraz obszar dotychczasowej gromady Bodzęcin ze zniesionej gromady Łożnica w powiecie kamieńskim²⁶.

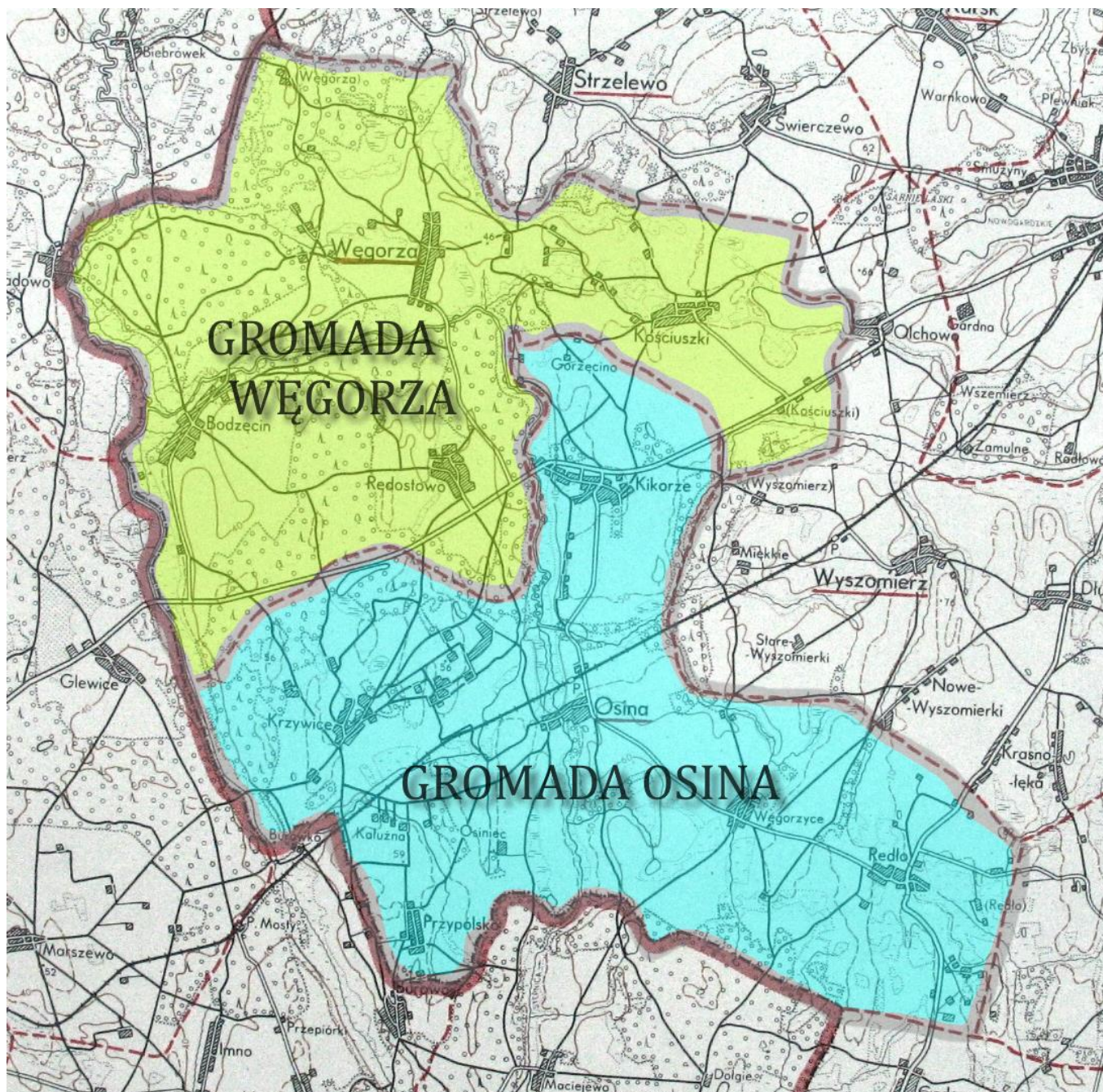
Gromadę zniesiono z końcem 1961 roku. Jej obszar podzielono między gromady Strzelewo (Węgorza i Kościuszki), Osina (Bodzęcin i Redostowo) oraz Wyszomierz (przysiółek Kościuszki)²⁷.

²⁴ Dz. Urz. WRN Szczecin, 1954 nr 15 poz. 67.

²⁵ Dz. Urz. WRN Szczecin, 1961 nr 13 poz. 63.

²⁶ Dz. Urz. WRN Szczecin, 1954 nr 15 poz. 67.

²⁷ Dz. Urz. WRN Szczecin, 1954 nr 15 poz. 67.

Podział na gromady w 1955 roku

tychczasowych gromad: Budno, Burowo, Danowo, Imno, Mosty z gminy Mosty,

12. gromadę Nastazin z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Nastazinie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Mokre, Nastazin, Sokolniki z gminy Debiece,

13. gromadę Osina z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Osinie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kikorze, Osina, Redło z gminy Dugoleka oraz gromady Krzywice, Przypółsko z gminy Mosty,

14. gromadę Roznowo Nowogardzką z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Roznowie Nowogardzkim;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Darż, Dąbrowica, Przemocze, Roznowo Nowogardzkie z gminy Roznowo Nowogardzkie,

15. gromadę Stawno z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Stawnie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bolechowo, Podańsko, Stawno, Tarnówko z gminy Mosty oraz gromada Tarnowo z gminy Roznowo Nowogardzkie,

16. gromadę Strzelewo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Strzelewie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Czermnica, Strzelewo, Świerczewo z gminy Strzelewo,

17. gromadę Węgorza z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Węgorzy;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kościuszki, Redostowo, Węgorza z gminy Strzelewo w powiecie nowogardzkim oraz gromada Bodzęcin z gminy Łożnica w powiecie kamieńskim,

18. gromadę Wierzbicę z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Wierzbicinie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Jarchlino, Kulice, Wierzbicę i miejscowość Radosław z gminy Maszkowo oraz gromady Bienice, Ślajino z gminy Białkowo,

19. gromadę Wołowię z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Wołowcu;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Boguszyce, Orzechowo, Orzesze, Struga, Szczytniki, Wołowiec z gminy Wołowiec oraz gromada Glicko z gminy Dąbrowa Nowogardzka,

20. gromadę Wyszomierz z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Wyszomierzu;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Dugoleka, Krasnoleka, Nowe Wyszomierki, Olchowo, Wyszomierz z gminy Dugoleka,

21. gromadę Zabowo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Zabowie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Jeżówka, Kłosowice, Maszkowo bez miejscowości Radosław, gromady Wojcieszyn, Zabowo, Zabówko z gminy Maszkowo oraz gromada Lestkowo z gminy Wołowiec,

22. gromadę Żółwia Błoc z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Żółwiej Błoci;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Białuń, Glewice, Marszewo, Miękowo, Żółwia Błoc z gminy Żółwia Błoc w powiecie nowogardzkim oraz gromada Wierchosiaw z gminy Stepnica w powiecie kamieńskim.

Wąsowiec Bronisław
Sekretarz Sesji WRN

Terebucha Eufemiusz
Przewodniczący Sesji WRN

UCHWAŁA Nr V/49/54

Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie

z dnia 5 października 1954 r.

w sprawie podziału na nowe gromady powiatu pyrzyckiego.

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu

gromadzkich rad narodowych (Dz. U. Nr 43 poz. 191) Wojewódzka Rada Narodowa w Szczecinie uchwala, co następuje:

1.

W powiecie pyrzyckim, województwie szczecińskim tworzy się następujące gromady:

1. gromadę Batowo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Batowie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Batowo, Bylice, Krasne, Krzyńska, Wołczyn z gminy Lipiany,
2. gromadę Brzesko z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Brzesku;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Brzesko, Letnin, Mechowo, Obromino z gminy Przelewice,
3. gromadę Chabowo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Chabowie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Babin, Będgoszcz, Chabowo, Chabówko, Parsow z gminy Turze,
4. gromadę Dolice z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Dolicach;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Dolice bez miejscowości Mogilica, gromada Pomietów bez miejscowości Przywodzie oraz miejscowości Moskorzyn i Smardyn z gminy Dolice,
5. gromadę Jesionowo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Jesionowie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Jesionowo bez miejscowości Lasowo oraz gromada Lucin z gminy Przelewice,
6. gromadę Kluczewo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Kluczewie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kluczewo bez miejscowości Strzyżno z gminy Wierzbno,
7. gromadę Kolin z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Kolinie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kolin, Morzyca, Zalecino z gminy Douce oraz gromada Strzebielewo z gminy Wierzono,
8. gromadę Kozielice z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Kozielicach;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Czarnowo, Kozielice, Mielno, Rokity, Zadeklino i miejscowość Przydaliów z gminy Tetyń w powiecie pyrzyckim oraz gromada Parnica z gminy Banie w powiecie gryfińskim,
9. gromadę Linie z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Liniach;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bielice, Linie, Nowe Chrapowo, Stare Chrapowo, Swochowo z gminy Turze,
10. gromadę Lubiatowo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Lubiatowie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Lubiatowo, Ukiernica, Zuków bez miejscowości Smardyn z gminy Dolice oraz gromada Zaborsko z gminy Wierzbno,
11. gromadę Mielęcín z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Mielęcinie;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Mielęcín, Mielęcinek, Krzemín, Pstrowice i część obszaru dotychczasowej gromady Derczewo stanowiąca miejscowość Derczewko z gminy Lipiany oraz gromada Nowielin z gminy Tetyń,
12. gromadę Obryta z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Obrytej;
w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Nowy Przylep, Obryta, Stary Przylep, Wierzbno i część obszaru dotychczasowej gromady Warnice, stanowiąca miejscowość Reńsko z gminy Wierzbno,

Akt powołania gromadzkich rad narodowych w powiecie nowogardzkim (Dz. Urz.

WRN Szczecin, 1954 nr 15 poz. 67.

15. Rychnów

Chojeniec, Dzikowiec, Dzikowo, Kinice, Kryń, Lubie, Piaśnica, Pustać, Rychnów, Rychnówek, Skorce, Słonki, Ulejno.

16. Staw

Dalsze, Kozin, Pezelino, Podlesie, Skrobacz, Smoliny, Staw, Zacisze.

17. Sulimierz

Bielinki, Chelmsko, Czyżkowo, Dzierzgow, Giżyn, Grządziele, Jezierzyska, Krężel, Odolanów, Prądnik, Rokiczenko, Rokitno, Słocino, Sulimierz, Szypuły.

18. Ściechów

Chłopiny, Gajewo, Jastrzębiec, Kretkowo, Mystki, Słotwina, Ściechów, Ściechów Górny, Ściechów Średni, Ściechówek, Zapadlisko.

IX. POWIAT NOWOGARDZKI**a) miasta:****1. Dobra**

Dobra, Dobrzanka, Karniszyn, Kościelnik.

2. Nowogard

Drzysław, Nowogard, Pustać, Radłowo, Ściechowo, Smużyny, Wszemierz, Zamulne, Zbyszewice.

b) gromady:**1. Błotno**

Błotno, Błotny Młyn, Bochin, Dobroszyn, Grabin, Łęgno, Miodne, Ogary, Ptaszkowo, Sikorki, Trzechel, Zakłodzie.

2. Dębice

Bagna, Bęczno, Bielice, Dalesław, Dębice, Godowo, Leszczynka, Maszewko, Stodółska.

3. Dobra

Anielino, Bienice, Bieńczyce, Błdkowo, Dobropole, Grzęzienko, Grzęzno, Krzemienna, Tucze, Wojtaszyce, Wrześnie, Zapłocie, Żabi Dół.

4. Karsk

Dąbrowa Nowogardzka, Karsk, Miętno, Ogorzele, Olszyca, Otręby, Plewniak, Radziszewo, Warnkowo, Wierzhęcino.

5. Korytowo

Bromierz, Jenikowo, Korytowo, Ostrzyca, Sapólnica.

6. Nastazin

Kłodniki, Mokre, Nastazin, Sokolniki, Wałkno.

7. Osina

Gorzęcino, Kałużna, Kikorze, Krzywice, Osina, Osinieć, Przypółsko, Redło, Węgorzyce.

8. Strzelewo

Czermnica, Płotkowo, Strzelewo, Suchy Las, Świerczewo.

9. Węgorza

Bodzęcin, Kościuszki, Redostowo, Węgorza.

10. Wierzbienin

Bieniczki, Jarchlino, Kulice, Kuliczki, Osowo, Osowo Gaj, Radostaw, Sapole, Ślajzino, Wierzbienin.

11. Wołowiec

Boguszyce, Glicko, Kościeszce, Lestkówko, Orzechowo, Orzesze, Struga, Szczytniki, Wierzchy, Wołowiec, Zagórz, Zatocze.

12. Wyszomierz

Długolęka, Gardna, Krasnolęka, Miękkie, Nowe Wyszomierki, Olchowo, Stare Wyszomierki, Starogoszcz, Wyszomierz.

13. Żabowo

Brzozowo, Grzybieniec, Jezówka, Konarzewo, Lestkowo, Maszkowo, Wojcieszyn, Żabowo, Żabowko, Żagawki.

X. POWIAT PYRZYCKI**a) miasta:****1. Lipiany**

Będzin, Brzostowo, Czajczyn, Dębice, Dzieżno, Głęboke, Jarzębnik, Jedlice, Józefin, Lipiany, Łosiniec, Małcz, Miedzyn, Mielnik, Mierzawy, Mironów, Mokronos, Osetna, Piaśnik, Przywodzie, Sulino, Świerzyczki, Wądół, Wielice, Zgnilec, Zarnowo.

2. Pyrzyce

Górne, Karniewo, Obojno, Pogorzalki, Polnik, Pyrzyce, Sicina.

b) gromady:**1. Bałowo**

Batowo, Krasne, Łasiczyn, Nowice, Połczyn, Skrzynka, Sokolniki, Wojnowice, Wołczyn.

2. Bielice

Babin, Bielice, Chabowo, Linie, Nowe Chrapowo, Parso, Stare Chrapowo, Swochowo.

3. Brzesko

Brzesko, Bylice, Górne, Letnin, Mechowo, Obromino.

4. Dolice

Boguszyce, Dobropole Pyrzyckie, Dolice, Jaraczewo, Komorowo, Mogilica, Moskorzyn, Pomietów, Sądów, Sądówko, Skrzany, Smardyn, Ziemomysł.

5. Kolin

Kolin, Morzyca, Przewłoki, Strzebielewo, Szczepanka, Szemielino, Żalęcino.

6. Kozielice

Czarnowo, Dudzin, Kozielice, Łozice, Mieleno Pyrzyckie, Przydarłów, Rokity, Rybno, Siemczyn, Zadeklino.

7. Lubiatowo

Cieszyślaw, Jeziorki, Karsko, Lubiatowo, Ukiernica, Wymykowo, Zaborsko, Żuków.

8. Mielęcín

Derczewko, Dołżyn, Krzemlin, Krzemlinek, Mielęcín, Mielęcinek, Nowielin, Pstrowice.

9. Obryta

Nowy Przylep, Obryta, Reńsko, Stary Przylep, Wierzbno.

10. Okunica

Brody, Brzezín, Czernice, Grędziec, Okunica, Ryszewo, Stróżewo.

11. Płońsko

Czartowo, Gardziec, Kłodzino, Laskowo, Płońsko, Przywodzie, Radlewo, Rosiny, Woldowo.

12. Płotno

Bronimie, Brzezina, Brzeczno, Dobrzyślaw, Kukadło, Lubiana, Lubianka, Nadarzyn, Płoszkowo, Płotno, Strzelno, Sułkowo, Warszyn.

13. Przelewice

Jesionowo, Kluki, Kosin, Lucin, Miłostowo, Myśliborki, Oćwieka, Podlesie, Przelewice, Radlice, Rutnica, Szazowo, Topolinek.

**Urzędowy wykaz miejscowości województwa szczecińskiego, Dziennik Urzędowy
Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie, 1960 nr 17 poz. 72.**

8. Gromada Osina

1. Cybulski Józef
2. Dalewski Kazimierz
3. Romańczuk Jan
4. Bednarek Stanisław
5. Kwiatkowska Aleksandra
6. Stępień Piotr
7. Presia Ludwik
8. Mucha Mikołaj
9. Dłużak Helena
10. Kępa Edward
11. Szwał Czesław
12. Majcherowicz Marian
13. Dzwonkowski Michał

10. Gromada Węgorza

1. Włodarczyk Antoni
2. Bednarek Nadzieja
3. Rożko Jan
4. Kopiecki Władysław
5. Gromek Eugeniusz
6. Stelmasik Józef
7. Cichecki Józef
8. Gęs Wincenty
9. Niczyporuk Aleksander
10. Babczyński Jan
11. Bojko Stanisław

Wykaz radnych GRN Osina i Węgorza – kadencja 1954-1957, Dziennik Urzędowy WRN
Szczecin, 1954 nr 16 poz. 72

Gromadzka Rada Narodowa w Osinie

Okręg wyborczy Nr 1

1. Wiśniewski Ignacy
2. Strumiński Michał
3. Banach Janina
4. Bochen Antoni
5. Sucko Stanisław
6. Micał Antoni
7. Kuchciak Stanisław
8. Siemieniak Stanisław
9. Liszyk Grzegorz

Okręg wyborczy Nr 2

1. Kokoszka Stanisław
2. Kępa Jan
3. Bednarek Stanisław
4. Karnicki Marian
5. Peflik Eugenia
6. Księżuk Piotr

Gromadzka Rada Narodowa w Węgorzu

Okręg wyborczy Nr 1

1. Zgodziński Stanisław
2. Doszczeczko Bernard
3. Bromek Eugeniusz
4. Surma Jan
5. Uszkur Józef
6. Żak Tadeusz
7. Stelmasik Józef
8. Dymała Teodor

Okręg wyborczy Nr 2

1. Lewiński Ludwik
2. Włodarczyk Antoni
3. Kawka Mieczysław
4. Majda Józef
5. Jasek Mieczysław
6. Krzak Józef
7. Denda Helena

Wykaz radnych GRN Osina i Węgorza – kadencja 1958-1961 - Dziennik Urzędowy WRN
Szczecin, 1958 nr 2 poz. 10.

GROMADZKIEJ RADY NARODOWEJ W OSINIE

w okręgu wyborczym Nr 1:

1. Wiśniewski Ignacy
2. Siemieniak Stanisław
3. Banach Janina
4. Strumiński Michał
5. Micał Antoni
6. Nowak Pelagia
7. Świgoń Władysław
8. Wagner Kazimierz
9. Molka Maria
10. Bocheń Antoni

w okręgu wyborczym Nr 2:

1. Kokoszka Stanisław
2. Kępa Jan
3. Księżuk Piotr
4. Miler Janina
5. Buczkowski Józef
6. Hendzel Jan
7. Chlebicki Henryk

Wykaz radnych Miejskiej Rady Narodowej w Osina – kadencja 1961-1965 - Dziennik
Urzędowy WRN Szczecin, 1961 nr 6 poz. 23.

Gromadzkiej Rady Narodowej w Osinie

w okręgu wyborczym Nr 1

1. Kozłowski Augustyn
2. Pawlaczyk Czesław
3. Hendzel Jan
4. Bednarek Maria
5. Nowicki Tadeusz
6. Kępa Jan
7. Góralski Jan

8. Buczkowski Józef
9. Kwiatkowski Henryk

w okręgu wyborczym Nr 2

1. Dudarenko Józef
2. Stadnik Stanisław
3. Czajka Jan
4. Jagodziński Jerzy
5. Stepniak Antoni

6. Żurawska Janina
7. Jutkiewicz Franciszek
8. Adler Józef

w okręgu wyborczym Nr 3

1. Dobrodziej Stanisław
2. Rachuta Maria
3. Majcherowicz Marian
4. Ziolkowski Józef
5. Olszewski Jan

Wykaz radnych GRN Osina – kadencja 1965-1969 - Dziennik Urzędowy WRN Szczecin,
1965 nr 12 poz. 68.

GROMADZKIEJ RADY NARODOWEJ W OSINIE

w okręgu wyborczym nr 1

1. Królak Andrzej
2. Micał Jadwiga
3. Kwiatkowski Henryk
4. Paszko Anna
5. Majdańska Helena
6. Dudarenko Józef
7. Szkolmowska Katarzyna
8. Cwiek Wawrzyniec
9. Danielewicz Władysław

10. Łuczak Ryszard
11. Aleksandrowicz Helena

w okręgu wyborczym nr 2

1. Dobrodziej Stanisław
2. Majcherowicz Marian
3. Fokt Jan
4. Laszkiewicz Antoni
5. Dybka Jerzy
6. Strumiński Michał

w okręgu wyborczym nr 3

1. Olejnik Stanisław
2. Adler Józef
3. Stepniak Antoni
4. Judkiewicz Franciszek
5. Piątkowski Zenon
6. Żurawska Janina
7. Balasiński Ignacy

Wykaz radnych GRN Osina Dz. Urz. WRN Szczecin, 1969 nr 10 poz. 64

W grudniu 1970 roku I sekretarzem KC PZPR został Edward Gierek. Jego czasy są często z rozrzewnieniem wspominane przez starszych mieszkańców wsi. Początki były bowiem bardzo obiecujące.

Polska dekady lat 70. XX wieku starała się wykonać wielki skok cywilizacyjny, ale struktura administracyjna obszarów wiejskich, gdzie mieszkała większość społeczeństwa, tkwiła cały czas w latach 50. Potrzebne były głębokie zmiany.

Gromady funkcjonowały do końca 1972 roku. Ówczesne władze postanowiły powrócić do idei gmin – większych i silniejszych jednostek administracyjnych.

LATA 1973-1990

Pomysłem na przebudowę struktury administracyjnej było powołanie na nowo gmin – dużych, samowystarczalnych jednostek z większymi uprawnieniami. Na czele gmin miał stanąć kompetentny naczelnik.

Już w 1971 roku rozpoczęły się przygotowania do wielkiej reformy administracyjnej – powołania gmin. Przygotowania trwały niemal cały rok 1972. Należało określić okręgi gminne, co często spotykało się z oporem społecznym. Przez wiele miesięcy szukano kandydatów na naczelników i sekretarzy. Preferowano osoby z wyższym wykształceniem, co nie było łatwe na polskiej prowincji. Problemem było znalezienie odpowiedniej siedziby przyszłego urzędu gminy.

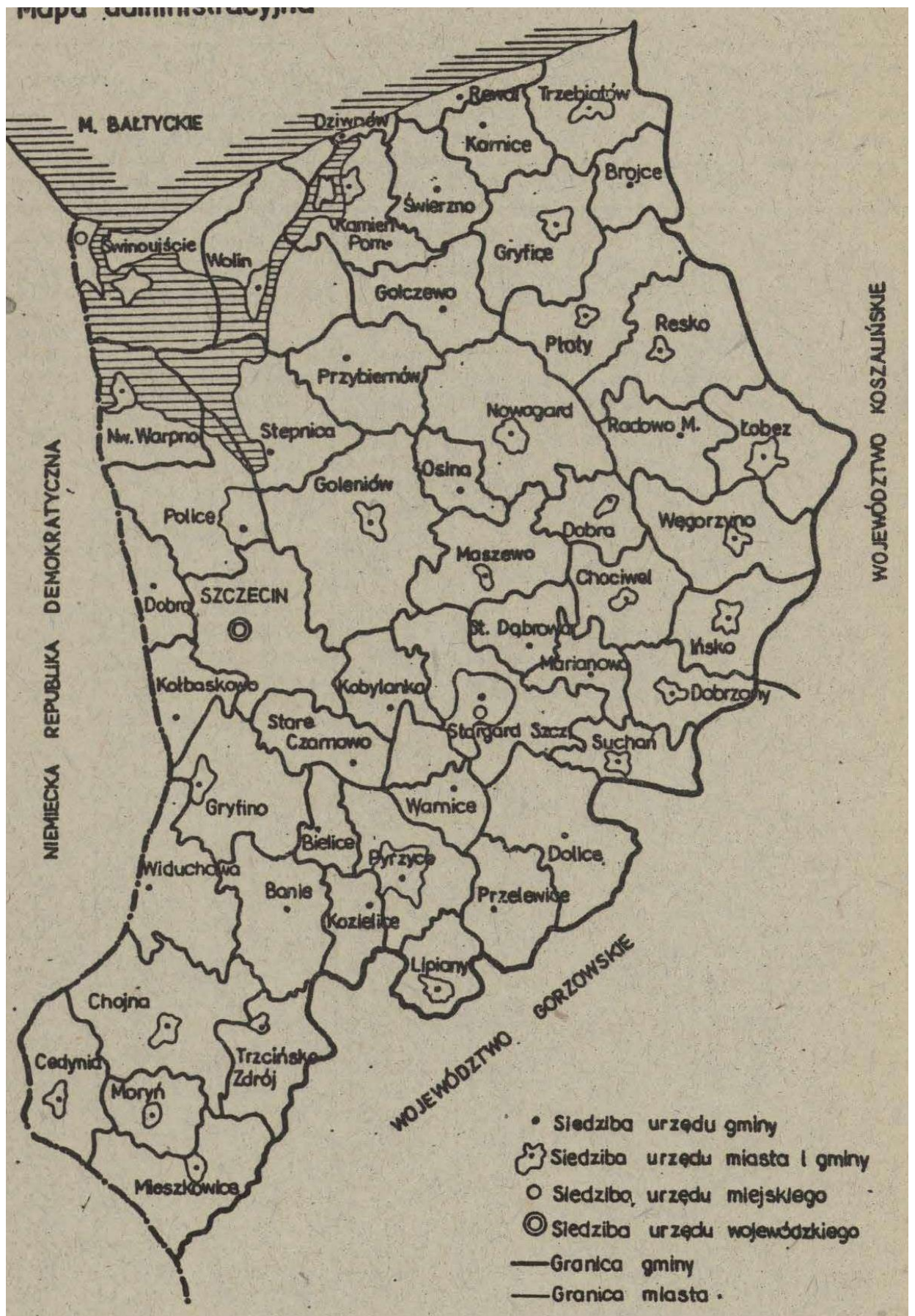
Reforma ruszyła z dniem 1 stycznia 1973 roku. Wśród nowych jednostek administracyjnych powołanych w województwie szczecińskim i powiecie nowogardzkim była też gmina Osina²⁸.

 DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ W SZCZECINIE		
Szczecin, dnia 8 grudnia 1972 r.	Nr 15	Poz. 111—113
Przepisy obowiązujące:		
Poz. 111 — Uchwała Nr XV/116/72 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie z dnia 7 grudnia 1972 r. w sprawie utworzenia gmin w województwie szczecińskim.	dla miast nie stanowiących powiatów i gmin w województwie szczecińskim.	
Poz. 112 — Uchwała Nr XV/117/72 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie z dnia 7 grudnia 1972 r. w sprawie utworzenia wspólnych rad narodowych	Publikacje	
	Poz. 113 —	Komunikat Wydziału Organizacyjno-Prawnego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie.

Nagłówek aktu powołania gmin w województwie szczecińskim

W dwa lata później, w połowie 1975 roku, doszło do kolejnej dużej rewolucji administracyjnej. Zlikwidowano duże województwa i powiaty. Ze starej struktury pozostały tylko niedawno powołane okręgi gminne.

²⁸ Dz. Urz. WRN Szczecin, 1972 nr 15 poz. 111

Województwo szczecińskie

- nice, Nowogrodek Pomorski, Parzeńsko, Rokitno, Sumiak, Świątki, Trzcina,
- gminę Pelczyce z siedzibą gminnej rady narodowej w Pelczycach; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Będargowo, Boguszyn, Bolewice, Chrapowo, Jagów, Jarosławsko, Krzynki, Ługowo, Łyskowo, Przekolno, Trzęsacz,
 - gminę Różańsko z siedzibą gminnej rady narodowej w Różańsku; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Buszów, Dolsk, Dyszno, Krężelin, Ostrowiec, Pszczelnik, Różańsko,
 - gminę Staw z siedzibą gminnej rady narodowej w Stawie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Chłopiny, Dalsze, Gajewo, Kozin, Mystki, Smoliny, Staw, Sciechów, Sciechówek.

§ 9.

W powiecie nowogardzkim, województwie szczecińskim tworzy się następujące gminy:

- gminę Błotno z siedzibą gminnej rady narodowej w Błotnie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Błotno, Bochlin, Czermnica, Dąbrowa Nowogardzka, Glicko, Grabin, Legno, Sikorki, Strzelewo, Świerczewo, Szczytniki, Trzechel,
- gminę Dębice z siedzibą gminnej rady narodowej w Dębicach; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bagna, Bielice, Dębice, Godowo, Jenikowo, Korytowo, Maszewko, Mokre, Nastazin, Sokolniki,
- gminę Dobra z siedzibą gminnej rady narodowej w Dobrej; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Anielino, Bienie, Błądkowo, Dobropole, Grzęźno, Krzemienna, Tuzze, Wojtaszyce,
- gminę Nowogard z siedzibą gminnej rady narodowej w Nowogardzie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Boguszyce, Brzozowo, Długoleka, Jarchlino, Karsk, Krasnoleka, Kulice, Lestkowo, Maszkowo, Olchowo, Orzechowo, Orzesze, Ostrzyca, Sapolnica, Struga, Wierzbien, Wojcieszyn, Wołowicz, Wyszomierz, Zabowo, Zabówko,
- gminę Osina z siedzibą gminnej rady narodowej w Osinie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bodzęcin, Kikorze, Kościuszki, Krzywice, Osina, Przypółsko, Redło, Redostowo, Węgorza.

§ 10.

W powiecie pyrzyckim, województwie szczecińskim tworzy się następujące gminy:

- gminę Bielice z siedzibą gminnej rady narodowej w Bielicach; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Babin, Będgoszcz, Bielice, Chabowo, Chabówko, Linie, Nowe Chrapowo, Parsów, Stare Chrapowo, Swochowo,
- gminę Dolice z siedzibą gminnej rady narodowej w Dolicach; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bralec, Brzezina, Dobropole Pyrzyckie, Dolice, Pomietów, Sądów, Skrzany,
- gminę Kolin z siedzibą gminnej rady narodowej w Kolinie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Kolin, Krępcowo, Morzyca, Przewłoki, Rzeplino, Strzebielewo, Żalęcino,
- gminę Kozielice z siedzibą gminnej rady narodowej w Kozielicach; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Czarnowo, Kozielice, Mielno Pyrzyckie, Rokity, Tetyń, Trzebusz, Zadeklino, Zależe,
- gminę Lipiany z siedzibą gminnej rady narodowej w Lipianach; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Dębica, Derzewko, Jedlice, Krasne, Miedzyń, Mielęcinek, Nowice, Osetna, Skrzyńka, Wolczyn,
- gminę Przelewice z siedzibą gminnej rady narodowej w Przelewicach; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bylice, Gardziec, Jesionowo, Kluki, Kłodzino, Kosin, Laskowo, Lubiatowo, Lucin, Płońsko, Przelewice, Rosiny, Ukiernica, Żuków,
- gminę Pyrzyce z siedzibą gminnej rady narodowej w Pyrzycach; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Brzesko, Brzezina, Giżyn, Krzemlin, Letnin, Mechowo, Mielęcino, Młyny, Nieborowo, Nowielin, Obro-

mino, Okunica, Pstrowice, Ryszewko, Ryszewo, Rzepnowo, Stózewo, Turze, Zabów,

- gminę Warnice z siedzibą gminnej rady narodowej w Warnicach; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Barnim, Dębica, Grzędziec, Kłęby, Nowy Przylep, Obryta, Reńsko, Stary Przylep, Warnice, Wierzbno, Zaborsko.

§ 11.

W powiecie stargardzkim, województwie szczecińskim tworzy się następujące gminy:

- gminę Chociwel z siedzibą gminnej rady narodowej w Chociwlu; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bobrowniki, Brud, Długie, Kania, Karowo, Lisowo, Lublino, Oświno, Wieleń Pomorski,
- gminę Dobrzany z siedzibą gminnej rady narodowej w Dobrzanych; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Biała, Błotno, Bytowo, Dolice, Kępno, Koz, Krzemień, Lutkowo, Mosina, Odargowo, Ognica, Sierakowo, Szadzko,
- gminę Ińsko z siedzibą gminnej rady narodowej w Ińsku; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Ciemnik, Czertyń, Granica, Linówko, Storkowo, Studnica, Ścienne, Wierzchucice,
- gminę Kobylanka z siedzibą gminnej rady narodowej w Kobylance; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bielkowo, Cisewo, Jęczy Dół, Kobylanka, Kunowo, Morzyczyn, Motaniec, Niedźwiedź, Rekowo, Reptowo,
- gminę Marianowo z siedzibą gminnej rady narodowej w Marianowie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Czarnkowo, Dalewo, Dzwonowo, Gogolewo, Marianowo, Sulino, Wiechowo,
- gminę Pęczyno z siedzibą gminnej rady narodowej w Pęczynie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Brudzewice, Golina, Pęczyno, Trzebiatów,
- gminę Stara Dąbrowa z siedzibą gminnej rady narodowej w Starej Dąbrowie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Białuń, Chlebówko, Kieko, Krzywnica, Łęczycza, Nowa Dąbrowa, Parlińo, Stara Dąbrowa, Tolcz,
- gminę Stargard Szczeciński z siedzibą gminnej rady narodowej w Stargardzie Szczecińskim; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Grabowo, Grzędziec, Kiczarowo, Klepino, Kurcewo, Lubowo, Małkocin, Poczernino, Rogowo, Skalin, Smogolice, Sowno, Strachocin, Strumiany, Święte, Tychowo, Warchlino, Witkowo II, Żarowo,
- gminę Suchań z siedzibą gminnej rady narodowej w Suchaniu; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Modrzewo, Nosowo, Sadowo, Słodkowo, Słodkówko, Suchanówko, Tarnowo, Wapnica, Żukowo.

§ 12.

W powiecie szczecińskim, województwie szczecińskim tworzy się następujące gminy:

- gminę Dobra z siedzibą gminnej rady narodowej w Dobrej; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Buk, Dobra, Dołuje, Łęgi, Mierzyn, Rzedziny, Wąwelnica, Wołczkowo,
- gminę Kołbaskowo z siedzibą gminnej rady narodowej w Kołbaskowie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Barnisław, Będargowo, Bobolin, Kamieniec, Karwowo, Kołbaskowo, Moczyły, Siadło Dolne, Siadło Górne, Smolecin, Stobno, Ustowo, Warzymice,
- gminę Nowe Warpno z siedzibą gminnej rady narodowej w Nowym Warpnie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Brzóska, Warnoleka,
- gminę Tanowo z siedzibą gminnej rady narodowej w Tanowie; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Pilchowo, Przęsocin, Siedlice, Tanowo, Tatynia, Trzeszczyn,
- gminę Trzebież z siedzibą gminnej rady narodowej w Trzebieży; w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary: dotychczasowego osiedla Trzebież oraz sołectw: Dębostrów, Drogoradz, Niekończycza, Uniemyśl, Wienkowo.

Akt powołania gminy Osina (Dz. Urz. WRN Szczecin, 1972 nr 15 poz. 111)

GMINNA RADA NARODOWA

Na czele władz lokalnych stała gminna (miejsko-gminna) rada narodowa – organ uchwałodawczy.

Ustawa o powołaniu gmin i rad narodowych wprowadziła dość rewolucyjne, jak na PRL, zmiany. Przede wszystkim ustalono wyraźny podział między funkcjami stanowiącymi i wykonawczymi (do tej pory scalały je prezydia rad narodowych). Organami uchwałodawczymi stały się gminne rady narodowe liczące kilkadziesiąt osób. Gminne rady pierwszej kadencji były dość liczne, bowiem zasiedli w nich radni wybrani jeszcze w wyborach z 1969 roku. Wybory do rad narodowych przeprowadzono po raz pierwszy w dniu 9 grudnia 1973 roku. Kolejne zaś 5 lutego 1978 roku, 17 czerwca 1984 roku i 19 czerwca 1988 roku.

Na przełomie lat 70. i 80. XX wieku cała polska gospodarka, w tym także rolnictwo, przeżyła gwałtowne załamanie. W grudniu 1981 roku wprowadzono stan wojenny, była to rozpaczliwa próba obrony systemu socjalistycznego w Polsce. Działalność rad narodowych została zawieszona na kilka miesięcy, a w każdej gminie powołano Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego. Do gmin przybyły Terenowe Grupy Operacyjne, które miały uzdrowić sytuację gospodarczą. Jednak metodami wojskowymi nie udało się naprawić niewydolnego systemu gospodarczego.

Po zniesieniu stanu wojennego w roku 1983 władze postanowiły stworzyć pozory zmiany, aby spacyfikować nie najlepsze nastroje. Nowa ustawa z 20 lipca 1983 roku *o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego*²⁹ dała radom narodowym możliwość samodzielnego wyboru naczelnika gminy spośród uzgodnionych kandydatów, jednak powoływał go i odwoływał wojewoda. Rada narodowa pod koniec każdego roku budżetowego głosowała nad absolutorium dla naczelnika z wykonania budżetu³⁰.

Rady narodowe zostały zlikwidowane na początku 1990 roku na mocy obecnej ustawy o samorządzie gminnym. Ostatnia kadencja rad narodowych została skrócona.

²⁹ Dz.U. z 1983 r., nr 41, poz. 185.

³⁰ Tamże.

GMINNEJ RADY NARODOWEJ W OSINIE:

w Okręgu Wyborczym Nr 1:

1. Rafiński Zygfryd
2. Łataś Stanisław
3. Młyńczyk Stanisław
4. Owczarek Jan
5. Leja Kazimierz

w Okręgu Wyborczym Nr 2:

1. Kornacki Ryszard
2. Adler Józef

3. Doszczeczko Bernard

4. Skamrat Jan
5. Cejman Stanisław

w Okręgu Wyborczym Nr 3:

1. Kwiatkowski Henryk
2. Królak Andrzej
3. Grygowska Teresa
4. Czomko Stefan
5. Chlebicki Józef
6. Ćwiek Henryka

w Okręgu Wyborczym Nr 4:

1. Bochon Józef
2. Fokt Jan
3. Lewandowska Wiesława
4. Dobrodziej Józef

Radni GRN Osina kadencji 1973-1977 (Dziennik Urzędowy WRN Szczecin, 1973 nr 17 poz. 135)

GMINNEJ RADY NARODOWEJ W OSINIE

W OKRĘGU WYBORCZYM NR 1:

1. Lewicka Domicela
2. Przybylski Jan
3. Kadzban Konrad
4. Gwiazdowska Halina
5. Mroczkowski Kazimierz
6. Hnat Janina

W OKRĘGU WYBORCZYM NR 2:

1. Binięda Czesław
2. Grzyb Jan
3. Łuczak Ryszard
4. Wawreńczuk Józef
5. Nowak Elżbieta
6. Dobrodziej Bogdan

W OKRĘGU WYBORCZYM NR 3:

1. Huzar Stanisław
2. Doszczeczko Bernard
3. Machol Zenobiusz
4. Dymała Janina

W OKRĘGU WYBORCZYM NR 4:

1. Kornacki Ryszard
2. Adler Józef
3. Tura Tomasz
4. Sikorska Cecylia
5. Kowalska Halina
6. Owczarek Jan

W OKRĘGU WYBORCZYM NR 5:

1. Osajda Stanisław
2. Młyńczyk Stanisław
3. Jasek Władysław
4. Domagalski Henryk

W OKRĘGU WYBORCZYM NR 6:

1. Skamrat Jan
2. Ptaszyński Zbigniew
3. Koziej Bazyli
4. Cejman Stanisław

Radni GRN Osina kadencji 1978-1984 (Dziennik Urzędowy WRN Szczecin, 1978, nr 1 poz. 9)

Gminnej Rady Narodowej w Osinie:

W okręgu nr 1

1. Przybylski Jan
2. Opowicz Ewa
3. Kadzban Konrad
4. Szwedo Julian
5. Różalski Leszek
6. Lewicka Domicela
7. Płusa Halina

W okręgu nr 2

1. Grzyb Jan
2. Laszkiewicz Stefania
3. Kosadka Elżbieta
4. Grzyb Anna

W okręgu nr 3

1. Filipczyk Piotr
2. Łuczak Ryszard
3. Kozieł Zbigniew
4. Gryszówka Sylwester
5. Kosakiewicz Stanisław

W okręgu nr 4

1. Wałęcki Radosław
2. Sikorski Jerzy
3. Sikorska Cecylia
4. Musiał Tadeusz

W okręgu nr 5

1. Kornacki Ryszard
2. Doszczeczko Zdzisław
3. Machol Zenobiusz
4. Dymała Janina
5. Rokicki Stanisław
6. Górecki Krzysztof

W okręgu Nr 6

1. Młyńczyk Stanisław
2. Osajda Stanisław
3. Domagalski Henryk
4. Guz Józef

**Radni GRN Osina kadencji 1984-1988 (Dziennik Urzędowy Województwa
Szczecińskiego, 1984, nr 1 poz. 3.**

Gminna Rada Narodowa w Osinie

W okręgu nr 1

1. Zengota Zdzisław
2. Górecki Krzysztof
3. Kopaczek Henryk
4. Tur Jerzy

W okręgu nr 2

1. Pasikowska Krystyna
2. Czechowicz Jadwiga
3. Różalski Leszek
4. Płusa Halina
5. Przybylski Jan

W okręgu nr 3

1. Berliński Lesław
2. Filipczyk Piotr
3. Gryszówka Sylwester
4. Kozieł Ewa
5. Miera Zygmunt

W okręgu nr 4

1. Grzyb Jan

2. Olejnik Krzysztofa
3. Owczarek Bożena

W okręgu nr 5

1. Jakubiak Małgorzata
2. Pustelnik Marian
3. Stępień Tadeusz

W okręgu nr 6

1. Chojnacki Zbigniew
2. Orłowski Wojciech
3. Dymała Janina

W okręgu nr 7

1. Leja Andrzej
2. Jasek Mieczysław
3. Krzysztofiak Jan

W okręgu nr 8

1. Sikorski Jerzy
2. Kozak Władysław
3. Walecki Radosław
4. Surma Waldemar

**Radni GRN Osina wybrani na okres kadencji 1988-1990 (Szczeciński Dziennik
Urzędowy, 1988 nr 12 poz. 152)**

NACZELNIK GMINY

Od 1973 roku wprowadzono w Polsce stanowisko **naczelnika**. Był to organ administracji państwowej oraz organ wykonawczy i zarządzający gminnej rady narodowej³¹. Miał liczne obowiązki i uprawnienia, jednak mógł popaść w konflikt z przewodniczącym prezydium, który miał ogromną władzę z racji przewodzenia lokalnym strukturom PZPR. Organem pomocniczym naczelnika był natomiast **urząd gminy** jako *terenowy organ administracji państwowej do wykonywania zadań naczelnika gminy*.

Naczelnik był powoływany i odwoływany przez wojewodę, a rada narodowa mogła tylko wyrażać niewiążącą opinię o kandydaturze³². Naczelnicy musieli legitymować się przynajmniej średnim wykształceniem, preferowano jednak wyższe rolnicze lub inżynierskie. Już od wakacji 1972 roku przyszli naczelnicy gmin przechodzili intensywne szkolenie, od listopada rozpoczęli kompletowanie kadr podległych sobie urzędów. Również ich pracownicy mieli mieć przynajmniej średnie wykształcenie. Po raz pierwszy w administracji PRL postawiono na fachowość.

Kierownictwo urzędu gminy /starosta i gminy/ w Osinie

Stan w dniu 1.I.1973 r.

Stanowisko	Imię i nazwisko	Wysokość uposażenia	Przynależność partyjna	Wiek	Wykształcenie x/	Czy się dokształca		Czy pobiera doświadczenia (ile)
						uczelnia	rok nauki	
Naczelnik gminy	Józef Wicher	4.200	ZSL	38 36	wyższe mgr inż.rolnik	-	-	nie
Sekretarz biura	<i>Bednarek</i> Krystyna Siewierska	2.000 2.800	PZPR	24 22	średnie	-	-	nie niezakończony

Stanowisko	Zamieszkały			Przed objęciem stanowiska pracował		
	w siedzibie gminy	na terenie gminy	poza terenem gminy	w radach	w jednostkach podl.radom	poza radami
				na stanowisku i ile lat		
Naczelnik gminy	-	-	tak	-	-	8 lat-Insp. PGR - st.insp.
Sekretarz biura	tak	-	-	4 lata sekr.gromadzki	-	-

x/ przyjąć należy tylko: ,średnie lub wyższe oraz określić uzyskany tytuł, np.: technik ekonomista, mgr inż.rolnik, mgr administracji lub tp.

PWP - PWRN Szczecin
160 egz., 11/10/72

Kierownictwo UG Osina w 1973 roku (AP Szczecin, PWRN Szczecin)

³¹ Dz.U. z 1972 r., nr 49, poz. 315.

³² Dz.U. z 1972 r., nr 49, poz. 312.

Pierwszym naczelnikiem był Józef Wicher, natomiast od 1.02.1983 roku naczelnikiem został Wiesław Tomkowski. Pełnił funkcję do 1990 roku (następnie został wójtem gminy Osina).

URZĄD GMINY

Urzędy tworzonych gmin miały stać się nową jakością na obszarach wiejskich. Preferowano urzędników ze średnim wykształceniem. Początkowo nie tworzone w urzędach gmin referatów.

Urząd gminy zasadniczo dzielił się na trzy części: **biuro urzędu, gminną służbę rolną i urząd stanu cywilnego**³³. Na czele biura urzędu gminy stał **sekretarz biura**. Ważną pozycję zajmował także **główny księgowy gminy**³⁴.

Kolejne większe zmiany w organizacji administracji lokalnej nastąpiły w 1979 roku. W urzędach gminy liczących do 20 000 mieszkańców dawano możliwość tworzenia referatów (maksymalnie 7). Pozostał jednak podział na biuro UG, gminną służbę rolną oraz USC³⁵.

Schemat działania typowego UG w latach 1973-1983

³³ Tamże.

³⁴ Tamże. Dopuszczano stanowiska: naczelnika, sekretarza biura, inspektora ds. budownictwa, kierownika USC, głównego księgowego, referentów, stażystów i woźnego.

³⁵ Dz.U. 1979, nr 14 poz. 92.

Reorganizację struktury wewnętrznej urzędów gmin przeprowadzono na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 1984 r.³⁶ Zlikwidowano wtedy odrębność gminnej służby rolnej i USC.

W miejsce dotychczasowego podziału urzędu przewidziano funkcjonowanie referatów:

- stanowisko pracy do obsługi rady narodowej;
- referat gospodarki komunalnej, nadzoru budowlanego i komunikacji;
- referat geodezji i gospodarki gruntami;
- referat handlu i usług;
- referat kultury i zatrudnienia;
- referat planowania i finansów;
- referat rolnictwa i gospodarki żywnościowej;
- referat społeczno-administracyjny, spraw obronnych i ogólny;
- referat zdrowia i opieki społecznej;
- urząd stanu cywilnego;
- samodzielne stanowisko pracy do spraw oświaty i wychowania – inspektor oświaty i wychowania.

³⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 1984 r. w sprawie zasad organizacji i funkcjonowania urzędów terenowych organów administracji państwowej (Dz.U. 1984 Nr 25, poz.124)

Powiat:

Nowogard

Pracownicy urzędu gminy /miasta i gminy/ w Osinie

Stanowisko pracy	ilu osobowe	Imię i nazwisko	Tytuł służbowy	wynagrodzenie	Przynależność państwowa	Wiek	Wykształcenie	Czy się uczy	Mieszka	Pracował w/	Główna	Radca	Pres.	Jedn.	podleg.	pos.
gł.księgowy	1	Zenobia Janiak	gł.księg.	2400 1.800	PZPR	37 35	podstaw.	tak	2 4	-	-	tak	14	-	-	-
d/s roln.	1	Wiesława Wiśniewska	referent	2400 2.200	bp	24 22	średnie	-	-	-	tak	-	3	ref.	-	-
d/s budown. i gosp.kom	1	Zdzisław Kozłowski	inspektor d/s budown.	2300 2.300	bp	22	średnie	-	-	tak	-	-	-	-	1	tech. bud.
d/s podat. i opłat	1	Henryka Piłkowska	st.referent	2100 1.800	PZPR	33 31	podstaw.	tak	2 4	tak	-	-	10	ref.	-	-
d/s ośw., kult. i KF	1	Jadwiga Gawrońska	st.referent	2100 1.800	ZSL	30 28	podstaw.	tak	2 4	-	-	tak	5	ref.	-	-
d/s organi-zacyjnych	1	Wiesława Grzyb	referent	2100 1.800	bp	22 20	średnie	-	-	-	tak	-	1	ref.	-	-
woźny	1	Stanisława Wiśniewska	woźny	1.300	bp	28 26	podstaw.	-	-	-	tak	-	-	-	-	-
sprzątaacz - palacz co	1	Stanisław Rachuta	sprzątaacz palacz co	650	bp	62 60	podstaw.	-	-	tak	-	-	/rencista/	-	-	-
Ma. H. Lyp.	1	Eugeniusz Peflik	klucznik	2600 2000	ZSL	38	podst.	tak	2	-	-	tak	21	tech.	-	-

IMP - DWRN Szczecin
160 44. 110372

Wykaz pracowników UG Osina z 1973 roku (AP Szczecin, PWRN Szczecin)

GMINNA SŁUŻBA ROLNA

Gminną służbę rolną (GSR) tworzył zespół kilku osób sprawujący nadzór nad rolnictwem w gminie. GSR stanowiło oddzielny, samodzielny pion w urzędzie gminy. Pracowali w nim fachowcy zajmujący się budownictwem wiejskim, zootechnicy, agromelioranci, agronomi. Władze przywiązywały dużą wagę do tej instytucji, której celem było podniesienie poziomu produkcji rolnej. W GSR stawiano na działalność w terenie, szkolenia rolników.

Służba rolna gminy /miasta i gminy/: w Osinie									
Stanowisko	Imię i nazwisko	Tytuł służbowy	Wynagrodzenie	Przynależność partijną	Wiek	Wykształcenie - tytuł	Mieszka		
							w siedzibie gminy	na terenie gminy	poza terenem gminy
Starszy instruktor rolny	Zygryd Rafiński	Kierownik służby rolnej	2.700	ZSL	32	średnie rolnicze techniczne	tak	-	-
Instruktor rolny	Krzysztof Jońca	Instruktor	2.400	PZPR	24	średnie rolnicze techniczne	tak	-	-
Instruktor d/s melioracji i łąk	Wojciech Janiak	Instruktor	2.700	ZSL	53	średnie ogólnokoszt.	-	-	tak
Instruktor d/s wiejskiego gosp. domowego	v a c a t	Instruktor							
Instruktor d/s budown.wiejskiego	v a c a t	Instruktor							

Urząd Stanu Cywilnego w O s i n i e									
Stanowisko	Imię i nazwisko	Wynagrodzenie	Przynależność partijną	Wiek	Wykształcenie /podstawowe, średnie, wyższe/	Dokształca się		Pracował	
						szkoła	sa ile lat ukończy	w radach na stanowisku i ile lat	poza radami
Kierownik USC /załatwiający sprawy z zakresu spraw wewnętrznych/	Eugenia Peflik	2.040	ZSL	36	podstawowe	Liceum Ogólnokształcące	4	18 lat GRN Osina sekretarz gromadzki	-

Wykaz pracowników GSR i USC w gminie Osina (AP Szczecin, PWRN Szczecin)

SOŁTYSI

Gmina podzielona była na sołectwa na czele z sołtysami. Każdy sołtys był gospodarzem danej wsi i reprezentował ją na zewnątrz. W literaturze tamtych czasów pisano: *Sołtys jako przedstawiciel mieszkańców wsi reprezentuje interes społeczny i administracyjny, organizuje na terenie sołectwa całokształt życia społeczno-gospodarczego, kulturalnego, socjalnego oraz bezpośrednio odpowiada za jego realizację.* Bardzo często powoływano także podsołtysa – zastępcę i pomocnika sołtysa. Sołtysa i podsołtysa wybierano na zebraniu wiejskim w głosowaniu jawnym lub tajnym. Wybór sołtysa, który nie był radnym gminnym, podlegał zatwierdzeniu przez gminną radę narodową. W ten sposób społeczność wiejska musiała wybrać kandydata, którego popierały władze. Najczęściej była to jednak osoba ciesząca się zaufaniem lokalnej społeczności, preferowano działaczy PZPR. Sołtysi mieli specjalne legitymacje i odznaki sołeckie.

Do ich zadań należało inkasowanie podatków wiejskich i składek (na przykład Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia, składki PZU), przekazywanie zarządzeń władz gminnych. Sołtysi wydawali także poświadczenia pochodzenia zwierząt. Ich wynagrodzenie stanowiło procent od zebranych sum pieniężnych (od 2 do 4% w zależności od wielkości wsi).

W 1984 roku weszły w życie nowe przepisy wprowadzające na poziomie sołectwa samorząd wiejski, który mógł dysponować własnymi funduszami. Powoływano kilkusobowe rady sołeckie na czele z przewodniczącym. Często przewodniczący był inną osobą niż sołtys. Przepisy pozornie dawały duże możliwości samorządowi wiejskiemu, a przewodniczący rad sołeckich czuli się początkowo prawdziwymi gospodarzami. W praktyce wszystko było i tak uzależnione od polityki władz gminy i państwa, a ta nie sprzyjała realnemu samorządowi. Więcej było chwytnych haseł niż rzeczywistych uprawnień. Od 1988 roku widoczna jest tendencja do łączenia funkcji sołtysa i przewodniczącego rady sołeckiej. Ponownie najważniejszą osobą w danej wsi stawał się sołtys.

Do 1974 roku w poszczególnych sołectwach urzędowali sołtysi wybrani jeszcze w 1970 roku w dawnych gromadach. Kolejne wybory sołtysów organizowano w latach 1974, 1978, 1984 i 1988 oraz w razie potrzeby (śmierć, rzeczenie się funkcji, odwołanie). W latach 1984 i 1988 wybierano także rady sołeckie.

Ranga sołtysa była dużo wyższa niż obecnie. Wieś wybierała najlepszych ze swego grona. (*Sołtys to najmądrzejszy chłop na wsi* – mawiano). Gdy na przykład UG przysłał wywrotkę ze szlaką na drogę, to sołtys wyznaczał ludzi do pracy. Wszyscy się podporządkowywali. Ówczesny sołtys raczej nie chodził po swoim sołectwie, aby zbierać podatki. To do sołtysa przychodzili wszyscy³⁷.

Dużym udogodnieniem dla sołtysów było posiadanie telefonów. Najczęściej był to jedyny aparat w całym sołectwie. Mieszkańcy w pilnych sprawach korzystali z sołeckiego telefonu. Z tego też powodu sołtys wiedział bardzo wiele o mieszkańcach swojego sołectwa.

Zmiany zachodzące w naszym kraju w latach 1989-1990 zmieniły zupełnie ustrój gmin. Dla gminy Osina rozpoczął się nowy okres w dziejach.

³⁷ Relacja byłych pracowników UG i działaczy społecznych.

SAMORZĄDOWA GMINA OSINA

LATA 90. XX WIEKU – POCZĄTKI SAMORZĄDU

Wydarzenia polityczno-gospodarcze z lat 1989-1990 wywołały duże przemiany także w gminie **Osina**. Istniejący od kilkadziesiąt lat system ulegał rozpadowi. W miejsce „gospodarki socjalistycznej” pojawił się wolny rynek. Jednak konieczne zmiany nie przyniosły natychmiastowych efektów. W latach 90. XX wieku od samorządów lokalnych oczekiwano szybkich zmian cywilizacyjnych w postaci budowy dróg, wodociągów, telefonizacji i innych. Uważano, że stare struktury, pod przewodnictwem PZPR, nie były w stanie przeprowadzić potrzebnych zmian. Jednak nowe władze gminne szybko zderzyły się z rzeczywistością. Potrzebne inwestycje nie były łatwe do przeprowadzenia z powodu szczupłych budżetów gminnych, czasem także konfliktów personalnych we władzach gmin.

W nowym ustroju państwa, po 1990 roku, powiaty nie funkcjonowały. Działały za to urzędy rejonowe – jednostki rządowej administracji ogólnej. Gmina Osina należała do urzędu rejonowego w Goleniowie.

Jednak już od 1990 roku ruszyły przygotowania do przyszłej reformy administracji państwa, przywrócenia powiatów i dużych województw.

USTAWA O SAMORZĄDZIE Z 1990 ROKU

Prawdziwą rewolucję w administracji lokalnej wprowadziła dopiero ustawa z 8 marca 1990 roku „o samorządzie terytorialnym”. Dziś jest to ustawa o samorządzie gminnym. W zgodnej opinii wszystkich jest to jedna z najbardziej udanych reform w całej historii III Rzeczypospolitej.

Prace nad reformą samorządową rozpoczęto w styczniu 1990 roku w Senacie RP. Twórcami zmian w administracji lokalnej byli senatorowie Jerzy Regulski i Jerzy Stępień. Reformę przeprowadzono w ekspresowym tempie. Należało zmienić prawie 100 ustaw. W marcu uchwalono ustawę, a w maju 1990 roku przeprowadzono pierwsze wybory samorządowe.

Ustawa tworzyła wspólnotę samorządową w okręgu dotychczasowej „państwowej” gminy wraz z osobowością prawną i własnym majątkiem. Gminy otrzymały też samodzielność finansową. Nie ustrzeżono się błędów. Na przykład przez dwa tygodnie po wyborach samorządowych (27 maja 1990) urzędy stanu cywilnego działały bez odpowiednich umocowań w ustawie. Po prostu zapomniano o USC. Co ciekawe, reformę przeprowadzono własnymi siłami. Bez pomocy specjalistów z innych krajów.

27 maja 1990 roku przeprowadzono pierwsze wolne wybory do rad gmin. Były to pierwsze wybory do samorządu terytorialnego w Polsce po jego przywróceniu (został on zniesiony w 1950 i na cztery dekady zastąpiony przez rady narodowe). Kolejne wybory do rad gmin przeprowadzono: 19 czerwca 1994 roku (kadencja 1994-1998), 11 października 1998 roku (kadencja 1998-2002), 27 października 2002 roku (kadencja 2002-2006; tego dnia po raz pierwszy wybierano bezpośrednio wójtów gmin), 12 listopada 2006 roku (kadencja 2006-2010), 21 listopada 2010 roku (kadencja 2010-2014), 16 listopada 2014 roku (kadencja 2014-2018) oraz 21 października 2018 roku (kadencja 2018-2024).

WIELKIE REFORMY 1999 ROKU

W 1999 roku miały miejsce wielkie reformy w naszym państwie. Jedną z nich była reforma administracji.

Z początkiem 1999 roku powołano na nowo powiaty i duże województwa. Gmina Osina została włączona do powołanego powiatu goleniowskiego i województwa zachodniopomorskiego.

WŁADZE GMINY OSINA 1990-2023

WÓJTOWIE GMINY OSINA

Nazwisko i imię	kadencje	Uwagi
Tomkowski Wiesław	1990-1994	Wybrany przez Radę Gminy, przewodniczący Zarządu
Tomkowski Wiesław	1994-1998	Wybrany przez Radę Gminy, przewodniczący Zarządu
Tomkowski Wiesław	1998-2002	Wybrany przez Radę Gminy, przewodniczący Zarządu
Tomkowski Wiesław	2002-2006	Wybrany w wyborach powszechnych w I turze
Tomkowski Wiesław	2006-2010	Wybrany w wyborach powszechnych w I turze
Szwedo Krzysztof	2010-2014	Wybrany w wyborach powszechnych w I turze
Szwedo Krzysztof	2014-2018	Wybrany w wyborach powszechnych w I turze
Szwedo Krzysztof	2018-2024	Wybrany w wyborach powszechnych w I turze

ZARZĄD GMINY OSINA

Kadencja	Skład Zarządu Gminy
1990-1994	Tomkowski Wiesław – przewodniczący Zarządu, Borkowski Henryk – członek Zarządu, Olejnik Roman – członek Zarządu, Siepka Zygmunt – członek Zarządu, Sikorski Jerzy - członek Zarządu,
1994-1998	Tomkowski Wiesław – przewodniczący Zarządu, Gryszówka Sylwester – członek Zarządu, Machol Krzysztof – członek Zarządu, Olejnik Roman – członek Zarządu, Sikorski Jerzy - członek Zarządu,
1998-2002	Tomkowski Wiesław – przewodniczący Zarządu, Kowalska Jolanta – członek Zarządu, Machol Krzysztof – członek Zarządu, Olejnik Roman – członek Zarządu

RADA GMINY OSINA

I KADENCJA 1990-1994

Nazwisko i imię (funkcja)	Miejscowość
Szwedo Krzysztof – Przewodniczący Rady Gminy	Osina
Sieпка Zygmunt – Zastępcą Przewodniczącego Rady Gminy	Osina
Sikorski Jerzy – Zastępcą Przewodniczącego Rady Gminy	Redostowo
Borkowski Henryk	Osina
Kowalik Ryszard	Osina
Lewandowski Andrzej	Osina
Lange Piotr	Węgorzyce
Kwiatkowski Krzysztof	Redło
Pustelnik Marian	Kikorze
Laszkiewicz Stefania	Krzywice
Grzyb Jan	Przypólsko
Krysztofiak Jan	Kościuszki
Dymała Teodor	Węgorza
Machol Krzysztof	Węgorza
Olechnik Roman	Bodzęcin

II KADENCJA 1994-1998

Nazwisko i imię (funkcja)	Miejscowość
Szwedo Krzysztof – Przewodniczący Rady Gminy	Osina
Sieпка Zygmunt – Zastępcą Przewodniczącego Rady Gminy	Osina
Grygowska Teresa	Osina
Opowicz Adam	Osina
Iwaniuk Andrzej	Osina
Gryszówka Sylwester	Redło
Lange Piotr	Węgorzyce
Fokt Mirosław	Przypólsko
Laszkiewicz Stefania	Krzywice
Laszkiewicz Dariusz	Kikorze
Sikorski Jerzy	Redostowo
Wąsik Jerzy	Kościuszki

Biegański Eugeniusz	Węgorza
Machol Krzysztof	Węgorza
Olejniki Roman	Bodzęcin

III KADENCJA 1998-2002

Nazwisko i imię (funkcja)	Miejscowość
Przybylski Jan – Przewodniczący Rady Gminy	Osina
Szarek Dariusz – Zastępca Przewodniczącego Rady Gminy	Osina
Grygowska Teresa	Osina
Szybicka Wiesława	Osina
Szymczak Marian	Osina
Fokt Mirosław	Przypółsko
Gryszówka Sylwester	Redło
Lange Piotr	Węgorzyce
Olejniki Krzysztofa	Krzywice
Kowalska Jolanta	Kikorze
Sikorski Jerzy	Redostowo
Leja Andrzej	Kościuszki
Dymała Teodor	Węgorza
Machol Krzysztof	Węgorza
Olejniki Roman	Bodzęcin

IV KADENCJA 2002-2006

Nazwisko i imię (funkcja)	Miejscowość
Gryszówka Sylwester – Przewodniczący Rady Gminy	Redło
Grodź Marzanna – Zastępca Przewodniczącego Rady Gminy	Osina
Bogusławska Magdalena	Osina
Dadeło Czesław	Osina
Olbert Tatiana – wygaśnięcie mandatu 20.09.06r.	Osina
Szymczak Marian	Osina
Fokt Mirosław	Przypółsko
Lange Piotr	Węgorzyce
Witkowski Arkadiusz	Krzywice

Kowalska Jolanta	Kikorze
Sikorski Jerzy – wygaśnięcie mandatu 30.03.06r.	Redostowo
Krawczyk Sławomir	Kościuszki
Jurgielanec Robert	Węgorza
Tkacz Józefa	Węgorza
Olejniki Roman	Bodzęcin

V KADENCJA 2006-2010

Nazwisko i imię (funkcja)	Miejscowość
Gryszówka Sylwester – Przewodniczący Rady Gminy (do 05.10.2007r.)	Redło
Jurgielanec Robert – Przewodniczący Rady Gminy (od 05.10.2007r.)	Węgorza
Grodź Marzanna – Zastępca Przewodniczącego Rady Gminy	Osina
Bogusławska Magdalena	Osina
Szymczak Marian	Osina
Księżuk Mariusz	Osina
Tarczykowski Zbigniew	Osina
Banasiewicz Bogdan	Węgorzyce
Kondratowicz Zuzanna	Krzywice
Buriak Hubert	Kikorze
Laszkiewicz Elżbieta	Węgorza
Olejniki Roman	Bodzęcin
Lewińska Małgorzata	Kościuszki
Kowalska Jolanta – 07.08.2009 zmarła Stępień Agnieszka od 30.12.2009r.	Kikorze
Krawczyk Sławomir – 06.08.2008 r. zmarł Osajda Elżbieta – od 30.12.2008r.	Kościuszki

VI KADENCJA 2010-2014

Nazwisko i imię (funkcja)	Miejscowość
Witkowski Arkadiusz – Przewodniczący Rady Gminy	Krzywice
Szymczak Marian – Wiceprzewodniczący Rady Gminy	Osina
Jurgielaniec Robert	Węgorza
Akińcza Michał	Osina
Kobus Bogumiła	Osina
Półgrabia Anna	Osina
Sućko Barbara	Osina
Fokt Mirosław	Przypółsko
Banasiewicz Bogdan	Węgorzyce
Doszczeczko Zdzisław	Węgorza
Salwa Jerzy	Bodzęcin
Buksińska Jolanta	Redostowo
Łuczak Andrzej	Redło
Osajda Elżbieta	Kościuszki
Stępień Agnieszka	Kikorze

VII KADENCJA 2014-2018

Nazwisko i imię (funkcja)	Miejscowość
Łuczak Andrzej – Przewodniczący Rady Gminy	Redło
Witkowska Urszula – Wiceprzewodnicząca Rady Gminy	Krzywice
Łokaj Łukasz	Węgorzyce
Pilipczuk Szymon	Osina
Pakulski Marek	Osina
Nowacka Teresa	Osina
Reginia Bożena	Osina
Wójcik Kamila	Osina
Buksińska Jolanta	Redostowo
Stępień Agnieszka	Kikorze
Golema Piotr	Kościuszki

Wróbel Rafał	Kościuszki
Kusa Marcin	Węgorza
Doszczeczko Zdzisław	Węgorza
Majcher Andrzej	Bodzęcin

VIII KADENCJA 2018 - obecnie

Nazwisko i imię (funkcja)	Miejscowość
Łuczak Andrzej – Przewodniczący Rady Gminy	Redło
Wójcik Kamila – Wiceprzewodnicząca Rady Gminy	Osina
Łokaj Łukasz	Węgorzyce
Różalski Marcin	Osina
Pakulski Marek	Osina
Nowacka Teresa	Osina
Pakulski Aleksander	Osina
Kondratowicz Zuzanna	Krzywice
Buksińska Jolanta	Redostowo
Pomykała Ireneusz	Kikorze
Wąsik Katarzyna	Kościuszki
Wróbel Rafał	Kościuszki
Husiatyński Grzegorz	Węgorza
Doszczeczko Zdzisław	Węgorza
Pałczyńska Anna	Bodzęcin

KIEROWNICTWO UG OSINA:**SKARBNICY**

Nazwisko i imię	Okres pracy
Janiak Zenobia	19.06.1990-30.11.1990
Sieпка Janina	1.12.1990-2007
Kijowska-Gach Aneta Magdalena	15.05.2007-nadal

SEKRETARZE

Nazwisko i imię	Okres pracy
Basa Krystyna	19.06.1990-2006
Witkowska Urszula Lucyna	1.06.2006-2007
Pisarek Emilian Krzysztof	29.10.2007-nadal

SOLTYSI SOŁECTW GMINY OSINA OD 1990 R.

I KADENCJA 1990-1994

Nazwisko i imię	Sołectwo
Kosakiewicz Stanisław	Sołectwo Redło
Micał Stefan	Sołectwo Osina
Buksiński Stanisław	Sołectwo Redostowo
Rokicki Stanisław	Sołectwo Kikorze
Ambroziak Henryk	Sołectwo Bodzęcin
Leja Andrzej	Sołectwo Kościuszki
Dymała Teodor	Sołectwo Węgorza
Grzyb Jan	Sołectwo Przypólsko
Laszkiewicz Stefania	Sołectwo Krzywice
Lange Piotr	Sołectwo Węgorzyce

II KADENCJA 1994-1998

Nazwisko i imię	Sołectwo
Kwiatkowski Krzysztof	Sołectwo Redło
Micał Stefan od 1995 Micał Jadwiga	Sołectwo Osina
Sikorski Jerzy	Sołectwo Redostowo
Kowalska Jolanta	Sołectwo Kikorze
Kozak Władysław	Sołectwo Bodzęcin
Leja Andrzej	Sołectwo Kościuszki
Rossa Janusz	Sołectwo Węgorza
Fokt Mirosław	Sołectwo Przypólsko
Laszkiewicz Stefania	Sołectwo Krzywice
Lange Piotr	Sołectwo Węgorzyce

III KADENCJA 1998-2002

Nazwisko i imię	Sołectwo
Wawreńczuk Józef	Sołectwo Redło
Nowacki Stefan	Sołectwo Osina
Sikorski Jerzy	Sołectwo Redostowo
Kowalska Jolanta	Sołectwo Kikorze
Ambroziak Henryk	Sołectwo Bodzęcin
Jasek Józef	Sołectwo Kościuszki
Dymała Teodor	Sołectwo Węgorza
Fall Irena	Sołectwo Przypólsko
Laszkiewicz Stefania	Sołectwo Krzywice
Lange Piotr	Sołectwo Węgorzyce

IV KADENCJA 2002-2006

Nazwisko i imię	Sołectwo
Wawreńczuk Józef zmarł następnie Wawreńczuk Wanda	Sołectwo Redło
Nowacki Stefan	Sołectwo Osina
Buksiński Stanisław	Sołectwo Redostowo
Kowalski Tadeusz zmarł następnie Stępień Tadeusz	Sołectwo Kikorze
Amroziak Henryk	Sołectwo Bodzęcin
Jasek Józef	Sołectwo Kościuszki
Laszkiewicz Elżbieta	Sołectwo Węgorza
Kasicka Urszula	Sołectwo Przypólsko
Laszkiewicz Stefania	Sołectwo Krzywice
Szurgot Zdzisław	Sołectwo Węgorzyce

V KADENCJA 2006-2010

Nazwisko i imię	Sołectwo
Wawreńczuk Wanda	Sołectwo Redło
Nowacki Stefan	Sołectwo Osina
Buksiński Stanisław	Sołectwo Redostowo
Buriak Marta	Sołectwo Kikorze
Krasowska Ewa	Sołectwo Bodzęcin
Jasek Małgorzata	Sołectwo Kościuszki
Machol Krzysztof	Sołectwo Węgorza
Kasicka Urszula	Sołectwo Przypólsko
Demianiuk Romuald	Sołectwo Krzywice
Szurgot Zdzisław	Sołectwo Węgorzyce

VI KADENCJA 2010-2014

Nazwisko i imię	Sołectwo
Wawreńczuk Piotr	Sołectwo Redło
Pakulski Marek	Sołectwo Osina
Buksiński Stanisław	Sołectwo Redostowo
Buriak Hubert	Sołectwo Kikorze
Majcher Krzysztof	Sołectwo Bodzęcin
Wąsik Katarzyna	Sołectwo Kościuszki
Jurgielanec Anna – Kubeczko Ryszard	Sołectwo Węgorza
Kasicka U., Pazdan P., Dobrzyjałowska E.	Sołectwo Przypólsko
Witkowski Arkadiusz	Sołectwo Krzywice
Szurgot Zdzisław	Sołectwo Węgorzyce

VII KADENCJA 2014-2018

Nazwisko i imię	Sołectwo
Majcher Krzysztof , Pałczyńska Anna	Sołectwo Bodzęcin
Buksińska Jolanta	Sołectwo Redostowo
Wąsik Katarzyna	Sołectwo Kościuszki
Wasiak Adrian zmarł, Dobrzyjałowska Ewa	Sołectwo Przypólsko
Trościanko Paweł	Sołectwo Kikorze
Kubeczko Ryszard, Zehner Justyna, Grzelak Daniel	Sołectwo Węgorza
Zwierzak Małgorzata	Sołectwo Krzywice
Pakulska Agnieszka	Sołectwo Osina
Berlińska Elżbieta, Witek Leszek	Sołectwo Węgorzyce
Wawreńczuk Piotr	Sołectwo Redło

VIII KADENCJA 2018 - obecnie

Nazwisko i imię	Sołectwo
Pałczyńska Anna	Sołectwo Bodzęcin
Buksińska Jolanta	Sołectwo Redostowo
Jasek Małgorzata	Sołectwo Kościuszki
Dobrzyjałowska Ewa	Sołectwo Przypólsko
Wnuk Wioleta	Sołectwo Kikorze
Grzelak Daniel	Sołectwo Węgorza
Witkowski Arkadiusz ; Kożybski Łukasz	Sołectwo Krzywice
Pakulski Aleksander	Sołectwo Osina
Witek Leszek	Sołectwo Węgorzyce
Banasiak Beata ; Węgrzyniak Artur	Sołectwo Redło

WSPÓŁCZESNA GMINA OSINA

Gmina Osina należy do powiatu goleniowskiego. Gmina liczy około 3 000 mieszkańców. Obszar gminy to 101,6 km². W skład gminy wchodzi sołectwa: Bodzęcin, Kikorze, Kościuszki, Krzywice, Osina, Przypólsko, Redło, Redostowo, Węgorza i Węgorzyce. Wójtem gminy jest pan Krzysztof Szwedo.

Spis treści

DO 1945 ROKU	2
LATA 1945-1954	4
GMINY WIEJSKIE	7
GROMADZKIE RADY NARODOWE	21
GROMADA OSINA	24
GROMADA WĘGORZA	24
LATA 1973-1990	31
GMINNA RADA NARODOWA	34
NACZELNIK GMINY	38
URZĄD GMINY	39
GMINNA SŁUŻBA ROLNA	41
SOŁTYSI	42
SAMORZĄDOWA GMINA OSINA	44
LATA 90. XX WIEKU – POCZĄTKI SAMORZĄDU	44
USTAWA O SAMORZĄDZIE Z 1990 ROKU	45
WIELKIE REFORMY 1999 ROKU	46
WSPÓŁCZESNA GMINA OSINA	58